

XARXES QUE ATRAPEN

Save the Children

Col·labora:

Asociación Europea
para la Transición Digital

***L'explotació sexual de la infància i l'adolescència
en entorns digitals***

Aquesta publicació ha estat elaborada amb la col·laboració de l'Associació Europea per a la Transició Digital. L'estudi es basa en la recerca prèvia realitzada per l'equip de MEDUSA Drets Humans, format per Paloma Torres, Isabel Díez i Maribel Rodríguez, i en l'anàlisi de dades obtingudes a través de l'enquesta realitzada per l'equip del Grup de Recerca en Victimització Infantil i Adolescent (GReVIA) de la Universitat de Barcelona, integrat per Laura Pascual, Alba Águila i Noemí Pereda.

Save the Children

Autoria: **Clara Burriel**. Coordinació del projecte: **Carmela del Moral**. Direcció del Departament d'Influència i Desenvolupament Territorial: **Catalina Perazzo**. Coordinació gràfica: **Óscar Naranjo**. Edició: **Clara Burriel y Miguel Borque**. Art i maquetació: **Alba Lajarín**. Fotografia de portada: **Alba Lajarín**.

Edita:

Save the Children Catalunya
Juliol 2025

Contenidos

5	Introducció
6	1. Violències sexuals cap a la infància i adolescència en l'entorn digital
8	2. L'explotació sexual de la infància i l'adolescència en entorns digitals
10	3. Modalitats d'explotació sexual de la infància i l'adolescència digital
25	4. Dinàmiques de captació per a l'explotació sexual digital de la infància i l'adolescència
34	5. El perfil dels groomers i explotadors
40	6. Factors de risc

50	7. Conseqüències de l'explotació sexual digital en la infància i adolescència víctima
56	8. Investigació, detecció i abordatge: el doble paper de les tecnologies
67	9. Recomanacions
80	10. Conclusions
82	Annex. Marc legal per a l'abordatge de l'explotació sexual digital
86	Nota metodològica
89	Bibliografia

Introducció

Tot just uns mesos abans de la publicació d'aquest informe, els mitjans de comunicació es feien ressò del cas d'un home que, durant anys, va explotar sexualment una nena de 12 anys. L'home, de 45 anys, va contactar amb ella i es va guanyar la seva confiança a través de videotrucades i converses per xarxes socials, per després agredir-la sexualment i gravar vídeos i fotografies d'aquestes agressions. Intercanviava després aquest material per Internet amb altres pedòfils, i va arribar a oferir la nena a través d'aplicacions de cites i Instagram perquè altres adults la violessin i continuessin generant imatges d'aquestes agressions. Quan se'l va detenir, es van trobar més de 10.000 arxius de «pornografia infantil», centenars d'ells elaborats per ell mateix.

Aquest cas il·lustra amb cruesa un fenomen de gran preocupació: l'impacte de l'entorn digital en les dinàmiques associades a l'explotació sexual de la infància i l'adolescència. Veiem com Internet, les xarxes socials i les tecnologies no només faciliten la captació, sinó que també poden ser el mitjà en què es cometen aquestes violències, i permeten la seva perpetuació. També evidencia la interrelació de les diferents violències que formen part de les dinàmiques explotadores: el contacte i la manipulació a través de les tecnologies (*grooming*) aprofitant les vulnerabilitats, agressions sexuals físiques, la generació d'imatges d'abús sexual infantil a través d'aquest abús, l'intercanvi posterior d'aquest material i l'explotació de la nena per a agressions per tercers, emprant de nou els canals digitals per contactar els agressors.

Aquestes dinàmiques (contacte, agressió, difusió, intercanvi) ocorren de manera conjunta, sent difícils de delimitar, cosa que dificulta l'enteniment de què constitueix en realitat l'explotació sexual de la infància i l'adolescència en els entorns digitals. De fet, més enllà de notícies puntuals, què sabem realment de l'explotació sexual de la infància i l'adolescència en entorns digitals? Fins a quin punt som conscients de la prevalença d'aquestes formes de violència, de les conductes que abasta, o de com pot afectar els infants i adolescents? I, sobretot, en quina mesura hem arribat a normalitzar com a societat algunes de les manifestacions d'aquesta violència cap a la infància o els riscos que hi condueixen?

Amb aquest informe, es pretén posar una mica de llum sobre un fenomen especialment complex i encara difícil de delimitar, en part per la manca d'una definició única i per l'absència de dades que en revelin la prevalença real, però també en part per la normalització de determinades conductes que contribueixen a ocultar-ne la gravetat. Per això, s'ha preguntat a professionals i persones expertes en la matèria, provinents de diversos àmbits: jurídic, ciberseguretat i delictes informàtics, psicologia, criminologia, acadèmia i investigació, i de l'àmbit de la protecció i els drets de

la infància. A més, es vol conèixer quins riscos associats a l'explotació sexual digital identifica, assumeix i naturalitza l'adolescència en l'entorn digital. Amb aquesta finalitat, s'ha realitzat una enquesta a 1.008 joves d'entre 18 i 21 anys arreu de l'Estat, en la qual se'ls ha preguntat per les seves percepcions i conductes *online* durant l'adolescència, amb especial focus en els coneixements, creences i experiències relacionades amb l'explotació sexual en línia.¹ També es van organitzar dos tallers presencials amb adolescents d'entre 15 i 18 anys per aprofundir en les preocupacions i riscos que identifiquen en el seu ús d'internet, i sobre com perceben i distribueixen la responsabilitat davant l'exposició a aquests riscos.

A partir d'aquesta anàlisi, es busca formular recomanacions que enforteixin la protecció d'infants i adolescents davant aquesta forma de violència, també a través dels processos legislatius actualment en marxa, perquè puguin exercir de forma segura tots els seus drets en l'entorn digital. I es fa des d'un enfocament d'infància, entenent que la tecnologia i el món digital formen part de l'esfera en què els infants i adolescents es desenvolupen, i que allò tecnològic està intrínsecament lligat a la seva socialització, i també a com descobreixen i exploren la seva sexualitat, cosa que implica riscos específics. Però entenent també que aquests riscos no s'originen en el buit, sinó que l'ecosistema digital proporciona el caldo de cultiu que facilita i condiona aquestes dinàmiques.

1. Violències sexuals cap a la infància i adolescència en l'entorn digital

L'era digital ha amplificat riscos ja existents per a la infància i l'adolescència, generant al mateix temps noves formes de violència i noves particularitats per a formes de violència ja existents. Entre elles, les violències sexuals destaquen per la seva gravetat i per les dinàmiques que adopten en aquest entorn.

Les violències sexuals digitals que afecten la infància i l'adolescència comprenen un ampli ventall de situacions que vulnereu la llibertat, la integritat i el desenvolupament sexual d'infants, entre les quals s'inclouen, entre d'altres: l'abús sexual digital, *grooming* o ciberengany per part de persones adultes amb finalitats sexuals; el *sèxting* sense consentiment o la difusió no autoritzada de contingut íntim; i formes d'abús i explotació sexual *online*, incloent el consum, producció i la difusió de material d'abús sexual infantil. Entre les tendències emergents dins d'aquest tipus de

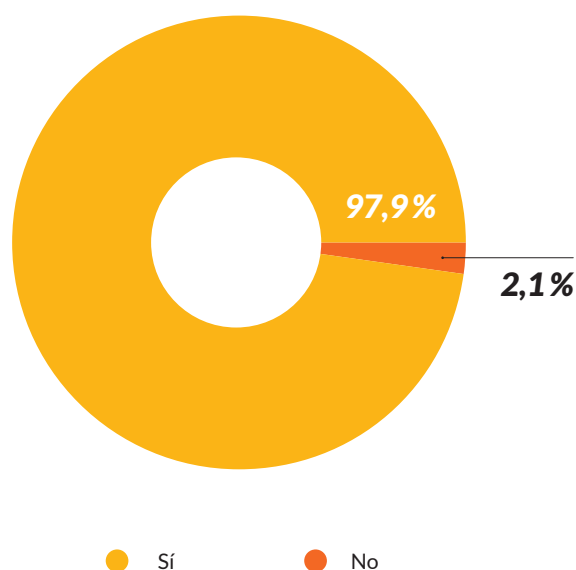
¹ Per a més informació, vegeu la nota metodològica.

violència també destaca l'increment de casos de *sextorsió*, en els quals infants i adolescents són coaccionats, extorsionats o amenaçats per enviar material íntim o sexual, i l'ús d'eines d'intel·ligència artificial generativa per crear digitalment aquest tipus de contingut. És comú que aquestes formes de victimització s'interrelacionin, no sempre quedant clara la diferència o els límits entre elles, com es veurà al llarg d'aquest estudi.

Segons les últimes dades oficials proporcionades pel Ministeri de l'Interior, el 2023 es van registrar arreu de l'Estat 4.896 denúncies per delictes cibernètics contra infants i adolescents, dels quals 1.068 corresponien a delictes sexuals. Les dades oficials, però, tan sols representen la punta de l'iceberg: la majoria de casos de violència contra la infància i l'adolescència no arriben a conèixer-se, en part per l'absència de denúncia i en part per les dificultats en la detecció, que incrementen significativament quan aquests fets tenen lloc en l'entorn *online*, per les característiques quant a anonimat, immediatesa i la volatilitat dels continguts, així com per una menor percepció sobre la seva gravetat.

Aquesta bretxa entre la realitat i les xifres oficials queda reflectida també en les dades de l'enquesta que hem realitzat en el marc d'aquest informe, dirigida a nois i noies d'entre 18 i 21 anys, en la qual els hem preguntat per les experiències viscu- des durant la seva infància i adolescència: així, gairebé la totalitat dels nois i noies enquestades va afirmar haver patit algun tipus de victimització sexual en entorns digitals quan eren menors d'edat.

Figura 1. **Victimitzacions sexuals en l'entorn digital abans dels 18 anys.**

Aquestes dades² evidencien l'enorme risc que enfronten els infants i adolescents de trobar-se amb alguna forma de violència sexual en l'entorn digital.

2. L'explotació sexual de la infància i l'adolescència en entorns digitals

L'explotació sexual de la infància i l'adolescència en línia (sovint referida com ESIA digital o *online*, per les seves sigles) constitueix una de les formes més greus de violència sexual digital. Malgrat això, la seva definició segueix sent difusa, tant a nivell jurídic com acadèmic, i sovint resulta complex diferenciar-la d'altres formes de violència, especialment l'abús sexual.

Limitacions en la definició de conceptes

Actualment no existeix una definició clara, unànime o consolidada, ni a nivell normatiu ni acadèmic, del que s'entén per explotació sexual digital de la infància i l'adolescència. En molts contextos, inclòs el legislatiu i l'acadèmic, s'utilitzen sovint de forma intercanviable els termes «abús sexual infantil» i «explotació sexual infantil», cosa que tendeix a diluir les diferències entre tots dos conceptes.

Aquesta confusió terminològica es tradueix també en una manca de delimitació precisa de les conductes que formen part de cada forma de violència, sent freqüent que les referències a l'abús o a l'explotació sexual infantil digital abastin generalment diferents i múltiples manifestacions, com el *grooming*, la *sextorsió*, la transmissió en directe d'abusos sexuals, el consum o intercanvi de material d'abús sexual infantil (CSAM), sense discriminar entre aquelles que constituïrien pròpiament explotació, aquelles que serien abús, i aquelles que podrien ser facilitadores, sense encaixar en les categories penals d'abús o explotació.

² En l'enquesta es van incloure diferents formes de victimització sexual digital patides durant la infància i l'adolescència, com l'accés involuntari a contingut sexual, el *grooming*, la *sextorsió*, el *sèxting* sense consentiment, la creació i difusió d'imatges amb intel·ligència artificial i l'explotació sexual. Aquesta dada no inclou les conductes associades al *sèxting* amb consentiment entre persones menors d'edat.

Al seu torn, aquesta imprecisió no és neutra: suposa una distorsió entre el marc jurídic vigent i els termes utilitzats en el debat social i acadèmic, i pot obstaculitzar tant la recollida de dades com el desenvolupament de polítiques públiques específiques. Com a conseqüència, resulta difícil dimensionar de forma adequada l'abast real de l'explotació sexual infantil digital, fet que debilita la resposta institucional i la capacitat de protecció efectiva.

Una de les claus distintives de l'explotació sexual davant d'altres formes de violència sexual infantil radica en la presència d'un intercanvi o benefici, que transforma infants i adolescents en objectes de transacció. Aquest benefici pot materialitzar-se en un lucre econòmic —sovint el centre d'atenció de moltes normes penals—, però també pot adoptar formes de gratificació emocionals, simbòliques, afectives, socials o relacionals. N'hi ha prou que l'infant sigui instrumentalitzat, directament o indirectament, perquè l'agressor en tregui qualsevol mena de satisfacció. Així, mentre que l'abús sexual se centraria en l'agressió sexual directa (entesa com l'atac a la seva integritat sexual, tant en el pla físic com en el digital), l'explotació fa referència a aquest component d'instrumentalització, benefici o lucre, en el qual la víctima deixa de ser només un fi en si mateixa per esdevenir el mitjà a través del qual l'agressor obté un benefici —sigui econòmic, reputacional, simbòlic o sexual.

«S'entén que l'abús —o agressió— és l'acte que recau directament sobre el cos del nen, nena o adolescent, tant offline com online; en canvi, l'explotació s'associa al negoci que en deriva, a la producció de material d'abús i a la seva posterior distribució». —Professional de l'àmbit de la justícia

D'aquesta manera, en el marc d'aquest informe, s'entén l'explotació sexual infantil i adolescent en entorns digitals com una forma de violència sexual digital caracteritzada per l'existència d'un intercanvi, benefici o retribució, ja sigui per a un tercer o per al propi infant o adolescent. Aquest tipus de violència implica a més l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació en alguna de les seves fases, ja sigui com a facilitadores o com a context en el qual té lloc. S'inclouen així conductes que van des de la captació digital fins a la difusió del material generat, abastant també

els casos en què l'explotació es documenta i difon en l'entorn digital, amb independència de si l'abús es produeix exclusivament *online* o també en espais *offline*.

Aquesta definició va en la línia de les Orientacions terminològiques per a la protecció de nenes, nens i adolescents contra l'explotació i l'abús sexuals del Grup de Treball Interinstitucional sobre explotació sexual de nenes, nens i adolescents, conegudes com a «Directrius de Luxemburg»,³ que inclouen dins de l'explotació sexual digital qualsevol ús de les tecnologies que doni lloc a la creació, possessió o difusió d'imatges o materials que documentin aquesta explotació.

«L'explotació suposa la producció, ús i difusió d'imatges. El grooming o la sextorsió, i fins i tot l'streaming, serien pràctiques per a l'obtenció d'aquest tipus d'imatges. Però tot això forma part de l'explotació sexual online».

—Experta en explotació sexual

3. Modalitats d'explotació sexual de la infància i l'adolescència digital

En aquest apartat s'aborden les diverses modalitats que, prenent com a base la definició proposada i les aportacions de persones expertes, es consideren formes d'explotació sexual digital de la infància i l'adolescència. Entre elles s'inclouen la distribució i el consum de material d'abús sexual infantil i l'explotació sexual d'infants i adolescents en contextos vinculats a la prostitució o a espectacles pornogràfics. Encara que també hem considerat determinades pràctiques associades a l'autoexposició per part de menors d'edat com a formes d'explotació, aquestes s'abordaran de manera detallada en un estudi a part.

És important assenyalar que les diferents formes d'explotació que s'analitzen a continuació no constitueixen fenòmens aïllats: en molts casos, estan connectades entre si, formen part d'un mateix procés o es donen al mateix temps. Per això, en la pràctica, no sempre serà fàcil traçar una línia clara que delimiti entre unes conductes i altres.

³ Grup de Treball Interinstitucional sobre Explotació Sexual de Nenes, Nens i Adolescents. (2025). Orientacions terminològiques per a la protecció de nenes, nens i adolescents contra l'explotació i l'abús sexual (2a ed. rev.). ECPAT International. (Primera edició publicada el 2016).

3.1. Material visual i representacions digitals

Les imatges juguen un paper central en moltes formes d'explotació sexual d'infants i adolescents en entorns digitals. El contingut generat pot ser reutilitzat múltiples vegades, perpetuant la victimització fins i tot anys després de l'abús original.

- **Materials d'abús sexual infantil**

Una de les manifestacions més esteses d'aquesta violència és la producció, possessió, distribució i consum de material que representa abús o explotació sexual d'infants i adolescents, també conegut com CSAM, per les seves sigles en anglès (*Child Sexual Abuse Material*). Aquest material es defineix en els diferents instruments normatius com aquell que mostra actes d'agressions sexuals a la infància i l'adolescència o que se centra en l'exposició dels seus genitals amb finalitats sexuals.

El CSAM (Child Sexual Abuse Material)

El CSAM fa referència al que tradicionalment (i incorrectament) es coneix com a «pornografia infantil». Des de Save the Children, juntament amb altres organitzacions i persones expertes, desaconsellem l'ús d'aquesta expressió,⁴ ja que vincula la pornografia amb la infància, en minimitza la gravetat i pot contribuir a la seva normalització o legitimació. A més, empra un llenguatge associat al consentiment que pot fer pensar erròniament que els infants participen voluntàriament en aquests actes, quan en realitat són víctimes de delictes sexuals. Així, mentre que el terme «pornografia» s'usa principalment per a les representacions sexuals entre persones adultes que participen en actes consensuats, quan s'involucra a persones menors d'edat sempre són actes d'abús sexual. Per això, parlar de «pornografia infantil» oculta aquesta realitat. De fet, moltes normes i directrius internacionals i europees ja han superat aquest terme.

4 Save the Children (2019). Violència Viral: Anàlisi de la violència contra la infància i l'adolescència en l'entorn digital.

Les imatges o vídeos poden generar-se a partir d'abusos comesos en entorns físics, a través de coacció o manipulació, o bé directament en l'entorn digital mitjançant manipulació, enganys, amenaces o extorsió, que indueixen a la víctima menor d'edat a produir imatges de contingut sexual. D'altra banda, aquest material també pot ser autogenerat pels propis infants sense que hi hagi una coacció explícita, per exemple, a través de conductes normalitzades entre adolescents com el *sèxting*, i després ser difós.

En relació amb aquest material com a forma d'explotació, les Directrius de Luxemburg han destacat que: la noció d'«intercanvi» es troba present freqüentment en el marc de material d'abús sexual d'infants (...), ja que aquest material (fotos, vídeos, etc.) sol ser intercanviat per un altre material d'abús sexual o per obtenir un benefici econòmic i, per tant, també equival a explotació sexual d'infants.

Encara que la detecció d'aquest material encara presenta grans desafiaments per a les autoritats, algunes xifres globals poden mostrar una idea de la magnitud d'aquest problema: el 2024, la CyberTipline del Centre Nacional per a Infants Desapareguts i Explotats (NCMEC, l'organització nord-americana que lidera els esforços per prevenir l'explotació sexual infantil, localitzar infants desapareguts i reduir la circulació de material d'abús sexual infantil en línia a tot el món)⁵ va registrar més de 19,8 milions de denúncies relacionades amb aquest tipus de material, que contenen 62,9 milions d'arxius. Cal subratllar que gairebé la totalitat d'aquest contingut va ser localitzat en canals oberts i espais accessibles al públic general, no ocults a la *dark web*. D'altra banda, la Base de Dades Internacional d'Interpol (ICSE),⁶ especialitzada en imatges i vídeos d'explotació sexual infantil, va registrar fins a juliol de 2024 més de 4,9 milions d'arxius, amb més de 42.000 víctimes identificades i més de 18.000 delinqüents reconeguts. S'ha documentat, a més, que gran part d'aquest material s'origina en països europeus: el 2022, el 68 % de les denúncies realitzades per proveïdors de serveis electrònics a través de la CyberTipline procedien de serveis de missatgeria, xat o correu electrònic radicats a la Unió Europea. A més, la Internet Watch Foundation (IWF) va informar que el 66 % de tot el CSAM identificat aquest any es va originar en algun país europeu.⁷

5 National Center for Missing & Exploited Children (NCMEC). (s.f.). CyberTipline Data.

6 INTERPOL. Base de Dades Internacional sobre Explotació Sexual d'Infants.

7 Internet Watch Foundation (IWF) (2022). Geographical hosting of URLs. Annual report 2022.

- **Materials d'exploitació sexual infantil**

També referit com CSEM (Child Sexual Exploitation Material), aquest material engloba un espectre més ampli que el CSAM, inclou qualsevol representació sexualitzada d'infants —per exemple, imatges o representacions de NNA en actituds sexualitzades o en situacions de nuesa parcial o total que, tot i no mostrar actes sexuals explícits, presenten la infància des d'una òptica sexualitzada. A aquest material també se'l denomina com a «material d'abús no extrem», «eròtica infantil» o representacions de la «zona grisa». Aquests termes li resten gravetat i n'oculten la naturalesa explotadora: banalitzen les representacions sexualitzades i la cosificació de la infància, alimentant així les dinàmiques d'exploitació.

Aquests materials solen originar controvèrsies, ja que poden no aconseguir els llinars legals per ser considerats com CSAM en algunes jurisdiccions, però plantegen igualment serioses preocupacions pel seu potencial per normalitzar o trivialitzar la sexualització i l'exploitació d'infants. També poden ser utilitzats per persones agressores com a material d'excitació o per facilitar la captació o el *grooming*. En molts casos, poden ser fotografies de la vida quotidiana sense intenció sexual, com imatges a la platja o en activitats esportives, que són manipulades o recontextualitzades amb finalitats d'exploitació o gratificació sexual per part d'adults.

Aquest tipus de material presenta un important desafiament per a les autoritats, ja que la presència de CSEM no garanteix l'absència d'abús, i pot coexistir amb material d'abús sexual infantil més explícit. Segons dades de Save the Children Europa,⁸ moltes de les imatges recuperades en pàgines de modelatge infantil contenen CSAM, i diverses de les víctimes identificades havien patit abusos sexuals. A més, molts d'aquests conjunts d'imatges il·legals inclouen també material classificat com CSEM. Moltes d'aquestes pàgines, que es presenten com a espais «artístics» o «professionals», publiquen imatges d'infants en postures «suggerents» o amb roba inapropiada per a la seva edat i sovint actuen com a pantalla per a la distribució i el consum de CSAM.

- **Materials generats digitalment**

El CSAM i el CSEM també poden ser generats digitalment. Aquests materials es componen per representacions creades mitjançant eines digitals que simulen infants en contextos sexuals o sexualitzats.

⁸ Save the Children International (2005). Position paper regarding online images of sexual abuse and other Internet-related sexual exploitation of children.

Sota aquesta categoria s'inclouen imatges generades per ordinador, *deepfakes* o ultrafalsificacions elaborades a partir d'imatges reals, així com dibuixos o animacions hiperrealistes, que poden difondre's de forma massiva i a gran velocitat.

Aquest tipus de contingut pot originar-se a partir de material ja existent d'abús sexual per crear un nou material, o transformant mitjançant intel·ligència artificial imatges publicades en xarxes socials. Encara que la creació d'aquest material no implica necessàriament la participació directa d'un infant real o l'existència d'un abús sexual previ, aquests continguts constitueixen per si sols una forma de violència, a causa del dany que suposen per a la dignitat, el benestar i la seguretat dels infants afectats. A més, afavoreixen la normalització de la sexualització infantil, cosa que en rebaixa la percepció de gravetat i alimenta la demanda de material d'abús, incrementant el risc que es produeixin noves agressions.⁹

D'altra banda, moltes d'aquestes imatges resulten «visualment indistingibles» de les imatges reals d'abús sexual infantil, fins i tot per a analistes especialitzats. Això genera enormes reptes per a la detecció, la investigació i la persecució d'aquests delictes, ja que dificulta la distinció entre material real i manipulat i, alhora, complica la identificació tant de les víctimes com dels agressors.

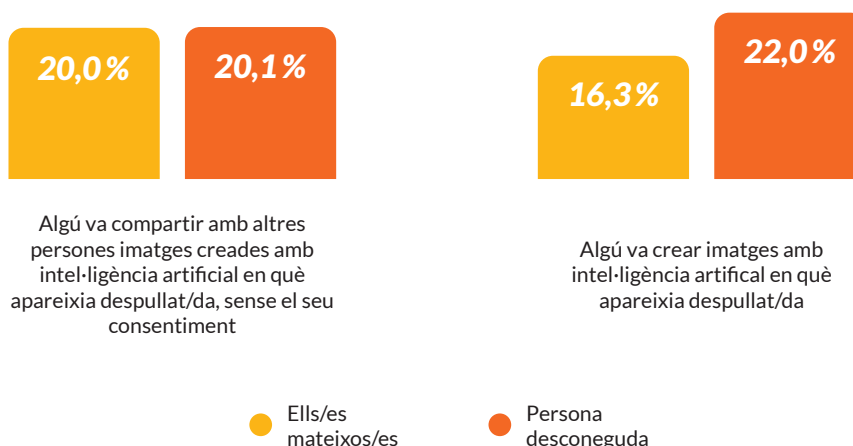
L'any 2024, la línia CyberTipline del NCMEC va rebre 67.000 denúncies vinculades a CSAM generat amb IA, xifra que representa un increment de l'1.325 % respecte de l'any anterior, quan se'n van comptabilitzar 4.700: un creixement que confirma la magnitud ascendent del fenomen.

Quan es va preguntar als nois i noies que van participar en l'estudi, un 20 % va revelar que algú havia compartit amb terceres persones imatges generades amb IA on apareixien despullats, tot i ser menors i sense el seu consentiment; un percentatge similar va afirmar conèixer algú proper que també n'havia estat víctima. Les noies van patir aquesta victimització amb més freqüència que els nois: aproximadament el 21 % davant el 18 %.

Aquestes dades reflecteixen com la intel·ligència artificial s'està incorporant a dinàmiques ja existents de violència sexual digital que afecten la infància i l'adolescència. En contrast, crida l'atenció que prop del 70 % dels i les joves no assenyalés com un risc percebut durant la seva infància la manipulació de fotos o vídeos mitjançant intel·ligència artificial, cosa que pot apuntar a la necessitat de seguir conscienciant sobre aquest risc i les seves conseqüències. D'altra banda, en els tallers amb adolescents, en abordar els riscos i preocupacions en l'entorn digital, les noies van manifestar una major preocupació per veure la seva imatge sexualitzada mitjançant la intel·ligència artificial, fins i tot si el contingut original no era sexual.

9 Internet Watch Foundation (2023). How AI is being abused to create child sexual abuse imagery.

Figura 2. **Creació i difusió d'imatges creades amb IA.**

«Potser utilitzen la meua cara amb IA per a qualsevol cosa».

—Noia adolescent

El risc del sharenting

Cada vegada més famílies comparteixen en xarxes socials imatges dels seus fills i filles des d'edats molt primerenques, en molts casos sense imaginar els riscos en els quals pot derivar. Aquesta pràctica, coneguda com a *sharenting*, pot semblar inofensiva, però comporta una exposició digital dels infants que inevitablement escapa del nostre control. Encara que les imatges no tinguin cap tipus de connotació sexual i es comparteixin sense mala intenció, aquestes poden ser igualment descarregades o manipulades sense el nostre consentiment (i fins i tot sense el nostre coneixement) per part de tercers amb intencions il·lícites. En els casos més greus, poden utilitzar-se per generar CSAM digitalment, a partir de fotografies reals i quotidianes.

Segons l'INCIBE, el 81 % dels nadons ja tenen presència a Internet quan només tenen sis mesos de vida.¹⁰ Cal, per tant, visibilitzar i conscienciar sobre aquest risc i promoure pràctiques digitals més conscients i segures —també des de les famílies— per preservar la privacitat, la seguretat i el benestar d'infants i adolescents.

«Un risc molt gran és el contingut que pugem i la poca importància que li donem a qui el veu». —Noia adolescent

- **Materials autogenerats**

Les imatges o vídeos també poden ser produïts pels propis infants i adolescents, mostrant-se en posicions «suggerents» o sexualitzades, o en conductes més explícites, de manera voluntària o sota coacció, en contextos que poden anar des de la intimitat i la curiositat sexual fins a la pressió social o la manipulació i explotació per part de tercers.

Una de les formes de generació d'aquest contingut és a través de la pràctica del *sèxting*, referida a l'intercanvi de material sexualment explícit a través de les tecnologies, incloent imatges, vídeos o textos de caràcter sexual. Es tracta d'una pràctica consolidada entre els i les adolescents,¹¹ com també evidencien les dades de la mostra: un 27,1 % dels nois i noies van enviar missatges, fotos o vídeos íntims o sexuals seus voluntàriament durant la infància o adolescència, i el 40,2 % van referir conèixer algú que ho havia fet.

Des d'una perspectiva de drets de la infància, és essencial abordar aquests casos autogenerats amb cautela, reconeixent que les dinàmiques de poder, la pressió social i la manca d'informació poden posar en risc el consentiment i la protecció dels nois i noies. Fins i tot quan puguin ser considerades voluntàries, aquestes conductes plantegen riscos, ja que com passa sempre en l'entorn digital, una vegada compartit el contingut escapa al control de qui el genera, obrint la porta a múltiples formes de victimització.

10 Institut Nacional de Ciberseguretat (INCIBE). (s.f.). *Sharenting*: quan els pares posen en risc la imatge dels seus fills. INCIBE.

11 Gámez Guadix, M., de Santisteban, P., & Resett, S. A. (2017). Sexting among Spanish adolescents: Prevalence and personality profiles. *Psicothema*, 29(1), 29.34.

Els materials produïts poden ser redistribuïts sense consentiment, utilitzats per persones adultes amb finalitats sexuals, utilitzats per a la sextorsió, o acabar circulant en entorns on poden ser explotats per agressors sexuals, constituint així una forma d'abús i explotació sexual. Destaca que, en la nostra enquesta, el 100 % dels qui van dir haver estat víctimes d'explotació sexual¹² van afirmar conèixer què era el sèxting, enfront del 60 % dels qui no havien estat víctimes.

«Aquest tipus d'imatges neixen de la set d'aprovació social i de la tendència, a aquesta edat, a assumir riscos. Si a això hi afegeixes la curiositat, el despertar sexual i una capacitat d'autocontrol limitada, tenim l'escenari perfecte per als agressors». —Professional de l'àmbit de la psicologia i la criminologia

Preocupa, a més, que aquests materials estiguin passant a formar part del conjunt de contingut d'abús i explotació sexual infantil que circula a la xarxa, fins i tot quan es generen en contextos inicialment privats, voluntaris o no delictius. La IWF ha alertat que, de les 275.652 pàgines web analitzades que contenien CSAM el 2023, el 92 % incloïa imatges autogenerades, i el 70 % d'aquestes corresponien a infants d'entre 7 i 10 anys.¹³ Aquestes dades evidencien, d'una banda, la precocitat amb què s'inicia la producció d'aquests continguts i, de l'altra, la gran vulnerabilitat de qui els genera, sovint en entorns amb poca supervisió adulta, recerca d'aprovació o mancances afectives.

Malgrat això, crida l'atenció que la majoria de nois i noies no considerin arriscat l'enviament voluntari d'aquest tipus de material. Encara menys joves identifiquen el perill quan el destinatari és una persona adulta. Igualment preocupant és que més del 65 % no percebin cap risc a l'hora d'enviar o reenviar imatges sense el consentiment del menor que hi apareix.

«Que exposin contingut delicat en una altra xarxa social que no sigui la meva i sense la meva autorització i la utilitzin per sexualitzar la meva imatge de qualsevol manera i que circulin per aquí». —Noia adolescent

12 «Algú em va donar diners, alcohol o drogues, o em va fer algun regal o favor per veure fotografies, vídeos meus o emissions en directe sense roba, de contingut eròtic o sexual».

13 Internet Watch Foundation (IWF). [Annual Report 2023. 'Self-generated' child sexual abuse.](#)

Taula 1. **Riscos percebuts en l'entorn digital en relació amb l'enviament de contingut íntim.**¹⁴

	%
Enviament consentit de fotos o vídeos íntims a altres adolescents	41,3 %
Enviament consentit de fotos o vídeos íntims a persones adultes	32,9 %
Enviament o reenviament de fotos o vídeos íntims sense el consentiment del menor	34,7 %

En els tallers, es van veure algunes diferències entre noies i nois respecte a la percepció del risc de la difusió d'imatges íntimes: les noies consideren que les conseqüències són més greus per a elles, considerant que els nois podrien rebre validació social si es compartissin aquestes imatges, i que, a més, ells comparteixen més continguts de terceres persones sense pensar les conseqüències. D'altra banda, els nois creuen que és una cosa a la qual elles estan més exposades.

Pel que fa als motius que podrien portar una persona menor d'edat a compartir imatges o vídeos íntims o sexuals de si mateixos, els més assenyalats van ser no saber que pot ser perillós (48 %), creure que és una cosa normal o que no té conseqüències negatives (46,3 %), la cerca d'atenció, afecte o validació (42,5 %), o l'expectativa d'un guany a canvi (40,4 %). Aquest últim motiu es vincula de forma més clara amb dinàmiques d'explotació o autoexposició, en implicar una lògica d'intercanvi.

«Estem veient molt material online autogenerat o pràctiques relacionades amb el sèxting, que no és una forma de victimització, però aquest material acaba circulant per la xarxa o és utilitzat per extorsionar i perquè els NNA continuïn produint aquest tipus de materials o fins i tot per mantenir una relació sexual física». —Experta en explotació sexual

¹⁴ Independentment de si et va passar a tu o no, quins creus que van ser els riscos als quals tu i els teus amics i amigues us vau enfrontar en l'entorn digital abans de complir els 18 anys?

Taula 2. **Motius per a l'intercanvi de continguts sexuals a internet sent menor d'edat.**

	%
No saber que pot ser perillós	48,0 %
Pressió d'algú més (xantatge, manipulació o engany)	38,4 %
Expectativa de rebre diners, regals o favors	40,4 %
Creure que és una cosa normal o que no té conseqüències	46,3 %
Cercar atenció, afecte o validació	42,5 %
Per impressionar o encaixar amb les seves amistats	39,5 %
Com a mostra d'amor o confiança en una relació de parella	37,9 %
Influència de xarxes socials o de persones famoses	32,1 %
Per curiositat o exploració de la seva identitat	25,1 %

Tipificació penal de les conductes relacionades amb la producció i consum de material d'abús sexual

Les imatges d'abús sexual infantil (CSAM) constitueixen delictes greus tipificats tant en la legislació europea com en l'espanyola. L'article 189 del Codi Penal recull formes d'explotació sexual vinculades a espectacles pornogràfics i a l'elaboració de material pornogràfic, seguint en gran mesura els criteris de la Directiva Europea i del Conveni del Consell d'Europa sobre Ciberdelinqüència, encara que sense al·ludir expressament al material gris o CSEM. Aquest article no només penalitza els qui organitzen o es lucren d'aquestes pràctiques, sinó també els qui les consumeixen, toleren o permeten.

En aquest sentit, en l'àmbit dels espectacles exhibicionistes i el CSAM,¹⁵ s'introdueixen sancions específiques dirigides al «client» entès com a públic receptor, tant en el pla físic com digital. Aquestes mesures reconeixen que la demanda d'aquest tipus de continguts constitueix, en si mateixa, una forma d'alimentar les dinàmiques d'explotació, i actuen sobre la base de protegir no només la víctima concreta sinó la infància i l'adolescència com a col·lectiu. El Codi Penal també inclou en el CSAM les representacions realistes de menors en actes sexuals, o dels seus òrgans sexuals amb finalitats sexuals.

A més, el Projecte de Llei Orgànica per a la protecció de les persones menors d'edat en els entorns digitals, actualment en tramitació, amplia aquesta protecció, incorporant un nou tipus penal (art. 173 bis) que sanciona les ultrafalsificacions, reforçant la protecció davant aquestes conductes. Finalment, el *sèxting* també pot tenir conseqüències jurídiques fins i tot quan es produeix de forma voluntària entre menors d'edat, especialment si les imatges es comparteixen sense consentiment. En aquests casos, pot considerar-se un delictes de revelació de secrets (art. 197 del Codi Penal), amb agreujants si la persona afectada és menor d'edat. La seva difusió, fins i tot si la persona que ho comparteix també és menor, també podria tipificar-se com a delictes de pornografia infantil segons el 189. De fet, hi ha un tipus de material especialment delicat des del punt de vista legal: aquell que elaboren menors i que representa altres infants, ja que pot ser considerat CSAM. Això comporta el risc real que adolescents siguin judicialitzats com a presumptes autors de delictes, fins i tot quan alhora han estat víctimes de coacció, manipulació o engany. Molts nois i noies desconeixen aquestes repercussions legals.

3.2. Explotació a través de transmissions en directe

El *live streaming* d'abús sexual infantil és la retransmissió en directe, a través de plataformes d'*streaming*, d'actes d'abús sexual comesos contra infants, amb una audiència connectada des de qualsevol part del món.

Aquesta pràctica representa un dels fenòmens més alarmants i complexos de l'explotació sexual infantil en entorns digitals, ja que, a diferència dels materials i representacions digitals que acabem d'analitzar, el *live streaming* es caracteritza pel

¹⁵ Respecte a aquests delictes, el Codi Penal encara utilitza el terme «pornografia infantil».

component de simultaneïtat: l'abús ocorre en temps real. Això provoca que, en molts casos, els espectadors no es limitin a observar, sinó que interactuen amb l'abús en curs. A través dels xats en directe poden donar instruccions, fer peticions específiques o pagar perquè es realitzin certs actes, convertint-se així en coautors de l'abús, participant en temps real, encara que no tinguin contacte físic amb l'infant.¹⁶

El *modus operandi* sol involucrar la participació d'intermediaris o facilitadors, moltes vegades familiars o persones de l'entorn de l'infant, que organitzen les sessions d'abús: acorden amb els clients la data, hora i durada de l'*streaming*, estableixen els preus (que varien segons l'edat i el nombre d'infants implicats, o els actes sol·licitats), i proporcionen l'entorn per a la retransmissió.

Des d'una perspectiva legal, aquesta modalitat pot englobar múltiples formes de violència sexual, com ara l'explotació infantil a través de la prostitució, la realització forçada d'actes sexuals amb o sense contacte físic, i la producció de CSAM. No obstant això, el component de simultaneïtat suposa un repte significatiu en termes de detecció i investigació, ja que, si la retransmissió no es grava, no queda evidència física en el dispositiu. Fins i tot quan es grava per generar CSAM, el contingut acostuma a pujar-se de forma encriptada a servidors en el núvol, i els enllaços es comparteixen de manera oculta, cosa que dificulta la seva traçabilitat i l'atribució del delictes. Els pagaments, a més, es realitzen a través de sistemes bancaris, criptomonedes o altres formes digitals de transacció, dificultant el seu rastreig.

«La gent accedeix al contingut, però el contingut no circula. Quan el contingut no circula, no es detecta. Llavors, la investigació és molt més complicada».

—Professional de l'àmbit de justícia

El *live streaming* pot entrellçar-se amb conductes relacionades amb l'autoexposició o sobreexposició digital, que s'analitzaran en un pròxim informe, en les quals els propis menors d'edat participen activament en conductes sexuals que són retransmeses, motivats per la cerca de validació, pressió social, xantatge emocional o recompenses simbòliques, i moltes vegades sense plena consciència de les conseqüències d'aquests actes.

¹⁶ A escala internacional, l'*streaming* en directe també s'ha conceptualitzat com a «abús infantil per encàrrec», «prostitució infantil per webcam» i «abús infantil a distància».

Turisme sexual digitalitzat

El *live streaming* ha permès també la transformació de formes tradicionals d'explotació sexual, com el turisme sexual infantil, en eliminar la necessitat del desplaçament físic de l'agressor. Aquesta modalitat solia implicar que homes, majoritàriament de països occidentals, viatgessin a contextos marcats per la pobresa, la desigualtat i l'escassa regulació —especialment al sud-est Asiàtic, l'Amèrica Llatina o l'Àfrica— per abusar sexualment d'infants. En l'actualitat, les tecnologies digitals s'empren per planificar, coordinar, visualitzar i fins i tot facilitar aquests abusos a distància, a través de transmissions en directe.

Aquesta pràctica ha guanyat terreny gràcies a la creixent demanda de continguts «personalitzats» per part d'usuaris occidentals, que poden accedir en temps real a retransmissions d'abusos. En molts casos, intervenen xarxes criminals que actuen com a intermediàries entre famílies o comunitats empobrides i els usuaris finals, oferint serveis que inclouen la «disponibilitat a la carta» d'infants per a pràctiques sexuals específiques durant les transmissions en directe.¹⁷

Les agressions s'organitzen en espais controlats com domicilis o habitacions llogades. Les víctimes solen ser gravades sense el seu consentiment o coneixement, difonent després les gravacions en xarxes internacionals de distribució de CSAM, cosa que genera un cicle de revictimització constant.

A la complexitat tecnològica per a la investigació i detecció d'aquests casos, se suma el component transnacional del delictes, fet que requereix una cooperació internacional sòlida i eficaç per rastrejar els pagaments, les adreces IP i l'entorn on es produeix la retransmissió,¹⁸ i planteja enormes desafiaments per a la identificació i protecció de les víctimes, moltes vegades en contextos de vulnerabilitat i pobresa extremes.

17 Diaconía. (2024). Guía per a para profesionales del ámbito educativo. Trata en el mundo digital: protegiendo a los menores. Madrid: Diaconía.

18 Europol (2019). Internet Organised Crime Threat Assessment (IOCTA) 2019. The Hague: Europol.

«**Depredadors de països occidentals contacten principalment amb xarxes del sud-est asiàtic, que els aconseguen vídeos, és a dir, els aconseguen infants per fer streaming en directe amb menors a la carta**».

—Forces i cossos de seguretat

La Directiva 2011/93/UE

La Directiva 2011/93/UE del Parlament Europeu i del Consell, de 13 de desembre de 2011, relativa a la lluita contra els abusos sexuals, l'explotació sexual dels menors i la pornografia infantil és l'instrument jurídic clau de la Unió Europea per a l'harmonització penal i la protecció integral d'infants i adolescents davant la violència sexual, reforçant un enfocament centrat en la víctima, preventiu i transnacional. Aquest instrument incorpora de forma explícita i transversal l'entorn digital com a espai de comissió del delictes, medi d'explotació i objecte de regulació preventiva.

Recull l'abús sexual (article 3), l'explotació sexual (article 4), la pornografia infantil¹⁹ (article 5) i el *grooming* (article 6).

Així, l'explotació sexual recull les següents conductes:

- » La **prostitució infantil**, definida com la utilització d'un infant o adolescent en activitats sexuals en les quals s'entregui o prometi diners o una altra forma de remuneració o contraprestació com a pagament per la seva participació en aquests actes, independentment de si el pagament, la promesa o la contraprestació s'entrega o es fa a la persona menor d'edat o a un tercer.
- » Els **espectacles pornogràfics**, entesos com «l'exhibició en directe dirigida a un públic, fins i tot per mitjà de les TIC: i) d'un infant o adolescent participant en una conducta sexualment explícita real o simulada, o ii) dels òrgans sexuals d'un infant o adolescent amb finalitats principalment sexuals (art. 2.e).

19 Terme que utilitza la Directiva, que en la nova proposta s'actualitza.

La pornografia infantil, diferenciada de les infraccions relacionades amb l'explotació sexual, es defineix com:

- » Tot material que representi de manera visual un infant o adolescent participant en una conducta sexualment explícita, real o simulada, i tota representació dels òrgans sexuals d'un menor d'edat amb finalitats principalment sexuals.
- » Tot material que representi de forma visual una persona que sembli ser un infant o adolescent participant en una conducta sexualment explícita real o simulada o qualsevol representació dels òrgans sexuals d'una persona que sembli ser un menor, amb finalitats principalment sexuals. No obstant això, la pròpia Directiva preveu una clàusula de discrecionalitat que permet als Estats decidir si aplicar o no sancions en aquests supòsits.
- » Imatges realistes d'un infant o adolescent en conductes sexualment explícites o imatges realistes dels seus òrgans sexuals, amb finalitats principalment sexuals. També per a aquest supòsit es permet la discrecionalitat quant a sancions, sempre que el material s'hagi creat i conservat per a ús privat sense risc de difusió, i no inclogui imatges reals d'infants.

Aquesta directiva està sent revisada per les institucions europees, en resposta als canvis tecnològics i a l'augment dels delictes sexuals comesos contra la infància i l'adolescència en entorns digitals. Aquesta revisió es basa en els resultats de l'exercici d'avaluació dut a terme el 2022, en el qual es van identificar limitacions importants en la seva aplicació, particularment en els àmbits de la prevenció, la cooperació transfronterera, la investigació digital i l'atenció a les víctimes. Alguns aspectes clau d'aquesta reforma són:

- » L'actualització del llenguatge, substituint el terme «pornografia infantil» per «material d'abús sexual infantil» (CSAM), en consonància amb les recomanacions d'organismes internacionals.
- » L'ampliació de la definició de delictes relacionats amb l'abús sexual infantil a tota la UE, així com la introducció de penes més elevades per als autors. Entre els nous delictes que s'incorporen es troben la transmissió en directe d'abusos sexuals a infants i adolescents, la possessió o intercanvi de manuals coneguts com a «guies pedòfiles», i la inclusió del CSAM creat mitjançant IA.

4. Dinàmiques de captació per a l'explotació sexual digital de la infància i l'adolescència

Les possibilitats tecnològiques, i el propi canvi en les dinàmiques relacionals de l'entorn digital (què és un desconegut en una xarxa social?), també han transformat les dinàmiques de captació d'infants i adolescents amb finalitats d'explotació sexual, adaptant mètodes que van des d'estratègies directes i agressives fins a processos de manipulació i engany progressiu, cada vegada més sofisticats i que poden tenir diferents objectius. Actualment, les estratègies més comunes inclouen el *grooming* online i la *sextorsió*, que per si soles ja constitueixen formes de violència.

El grooming. Aquesta forma de violència, analitzada en estudis previs,²⁰ es presenta en aquest context com una de les formes més freqüents i complexes de captació d'infants i adolescents amb finalitats d'explotació sexual. Basant-se en la manipulació, l'engany i la coacció, busca obtenir materials digitals de contingut sexual (tant per al seu ús personal o com per a la seva venda), generar trobades sexuals en l'àmbit digital o en el físic, o involucrar l'infant víctima en xarxes d'explotació. L'intercanvi d'imatges acostuma a iniciar-se d'una manera aparentment voluntària, encara que és habitual que derivi en coacció.

El 2023, el Ministeri de l'Interior va registrar 525 denúncies per fets relacionats amb el *grooming*, fet que suposa un increment significatiu respecte l'any anterior (408). No obstant això, com en altres violències, és només la punta de l'iceberg: el 33,5 % dels i les joves participants en la nostra enquesta havien tingut contacte amb una persona adulta amb finalitats sexuals en l'entorn digital, sent més les noies (35,6 %) que els nois (26,5 %) les qui havien tingut aquest contacte. Respecte a les conductes associades al contacte amb finalitats sexuals, les noies van mostrar un major risc de rebre fotos o comentaris sexuals sense haver-los sol·licitat i que una persona adulta contactés amb elles amb finalitats sexuals. També les noies adolescents participants en el taller reconeixien que a internet estan exposades a tot tipus de persones i que no sempre és fàcil identificar perfils falsos o amb males intencions.

«Quan ha passat molt de temps i dies pot haver-hi confiança, encara que no coneguis la persona en persona».

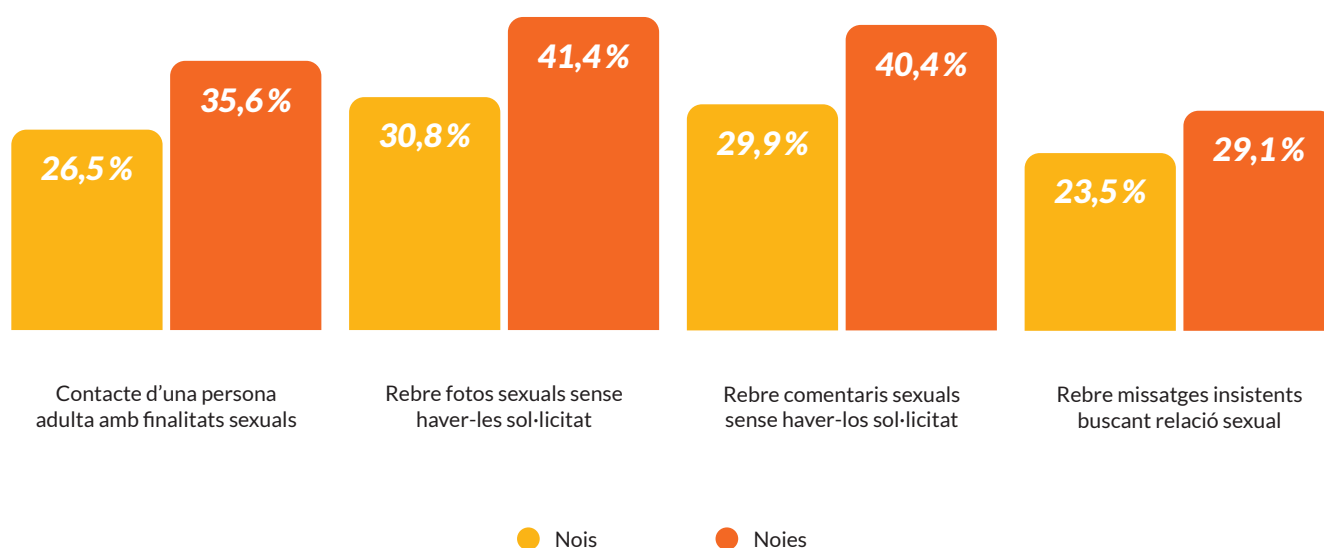
—Noi adolescent

20 Vegeu: *Drets sense connexió* (2024); *Online grooming* (2023); i *Violència viral* (2019).

Taula 3. **Riscos associats al grooming.**²¹

Situació	Ells mateixos	Persona coneguda
Contacte adult amb finalitats sexuals	33,5 %	35,9 %
Rebre fotos sexuals sense haver-les sol·licitat	38,9 %	47,9 %
Rebre comentaris sexuals sense haver-los sol·licitat	38,0 %	45,9 %
Rebre missatges insistents buscant relació sexual	27,0 %	34,2 %

Figura 3. **Conductes associades al grooming, per gènere.**

Les tecnologies permeten que, per als agressors que empren aquestes tàctiques (*groomers*), el contacte amb víctimes pugui ser immediat, massiu i constant, i pot produir-se a través de tots els espais en els quals la infància i adolescència accedeix de forma habitual: xarxes socials, plataformes de videojocs, canals d'*streaming*, aplicacions de missatgeria, etc.

²¹ De les següents experiències, quina o quines van passar a tu o a algú que coneixies? Marca tantes opcions com calgui.

Els agressors adapten les seves estratègies de contacte en funció del perfil de la víctima. Per exemple, en funció del gènere, utilitzant els videojocs *online* per accedir principalment a nois, mentre que xarxes com Instagram, TikTok o YouTube s'usen més per contactar amb noies. En tots dos casos, una vegada fet el primer contacte, es traslladen a aplicacions de missatgeria (WhatsApp, Telegram o Discord), on hi ha un major nivell d'intimitat, privadesa i risc.

«Utilitzen tot canal imaginable en la captació i contacte amb nens, nenes i adolescents en les xarxes en obert. Des dels fòrums dels videojocs, de venda d'entrades, club de fans de famosos que estan en l'òrbita dels infants, clubs esportius que criden l'atenció als infants o de seguidors d'aquests...».

—Professional de l'àmbit de la justícia

L'enquesta confirma la varietat de vies de contacte usades pels explotadors, destacant el contacte a través de xarxes socials com Instagram (68 %) o X/Twitter (44 %), aplicacions de missatgeria com WhatsApp (48 %) o de cites com Tinder (44 %) i Grindr (48 %). Cal tenir en compte també el contacte també a través de jocs *online* i *streaming* (44 %).

Taula 4. **Plataformes de contacte dels explotadors.**²²

Instagram	68 %	Twitch	36 %
TikTok	40 %	Snapchat	28 %
WhatsApp	48 %	Only Fans	24 %
Youtube	28 %	Tinder	44 %
Telegram	40 %	Grindr	48 %
X/Twitter	44 %	Webs de <i>sugar daddies</i> i similar	36 %
Discord	32 %	Jocs <i>online</i> i <i>streaming online</i>	44 %

²² Percentatge sobre les víctimes d'explotació sexual.

Aplicacions per a cites

Les aplicacions de cites com Tinder, Bumble, Badoo o Grindr, estan destinades únicament a persones que hagin complert els 18 anys, i així ho indiquen en els llocs de descàrrega. No obstant això, no compten amb cap sistema de verificació d'edat que permeti comprovar de manera fiable la majoria d'edat de l'usuari: n'hi ha prou amb introduir una data de naixement per registrar-se, i només se sol·licita un document d'identitat en cas que la pròpia persona usuària indiqui una edat inferior a la permesa.

D'aquesta manera, en la pràctica, no hi ha impediments perquè nois i noies adolescents puguin accedir a aquestes aplicacions: de fet, en l'enquesta hem vist com alguns dels i les participants van utilitzar aquest tipus d'aplicacions abans de complir els 18, amb una edat mitjana d'accés entre els 15 i els 16 anys.

La presència de menors d'edat en aquests espais possibilita que puguin entrar en contacte amb persones adultes amb finalitats sexuals, amb els riscos que això implica, incloent en relació al *grooming*, la captació amb finalitats d'explotació sexual i altres formes de violència que poden derivar de l'intercanvi d'imatges o sol·licituds sexuals amb persones adultes.

És necessari per tant que aquestes aplicacions no es limitin a indicar que només són aptes per a majors de 18 anys, sinó que adoptin sistemes de verificació d'edat que de forma efectiva permetin restringir l'accés de persones menors d'edat.

És freqüent que l'agressor disposi d'informació íntima de l'infant, així com de material que pot utilitzar per exigir més contingut a través del xantatge o l'extorsió. Per això, un altre factor clau per als agressors sembla ser el nivell d'exposició pública dels perfils: el nombre d'amistats o seguidors, la quantitat d'informació personal compartida o d'imatges o vídeos.²³ L'anàlisi realitzada coincideix amb aquestes conclusions: mentre que totes les víctimes d'explotació sexual digital havien compartit informació personal o íntima a internet durant la seva infància o adolescència, aquest percentatge es reduïa al 33,8 % per al grup de no víctimes.

23 Europol (2019). Internet Organised Crime Threat Assessment (IOCTA) 2019.

El *grooming* sol descriure's com un procés progressiu, en el qual l'agressor actua de forma planificada per crear un vincle emocional amb l'infant víctima abans d'introduir, de manera gradual, elements de contingut sexual. No obstant això, actualment es perceben alguns canvis respecte al *grooming* «tradicional»:

- » Cada cop hi ha més casos en què les agressions es produeixen exclusivament en l'àmbit digital i no es traslladen al món físic.
- » **Contactes simultanis i massius:** encara que la majoria es comunicaven amb una sola víctima, el 12,5 % mantenia converses paral·leles amb múltiples nenes i nens.²⁴ A aquesta capacitat d'acció massiva se suma una tendència preocupant cap a la sofisticació de les estratègies de manipulació: es detecten atacs planificats en els quals els agressors, o fins i tot xarxes organitzades, recopilaven informació prèvia sobre les víctimes, incloent vulnerabilitats emocionals, conflictes familiars, assetjament, estat anímic o rutines quotidianes.
- » **Les peticions sexuals arriben més ràpid:** cada vegada és més habitual que els agressors se «saltin» la fase de creació de vincle emocional i les peticions sexuals es produeixin de forma immediata. Davant d'aquestes peticions, és també cada vegada més freqüent que els propis menors d'edat responguin de manera immediata, acceptant les sol·licituds. Aquesta acceleració del procés respon tant a la hipersexualització en entorns digitals com a una normalització de l'intercanvi de contingut íntim, en una etapa on l'exploració sexual és clau. Això els porta a accedir a sol·licituds fins i tot sabent que provenen de persones adultes, sense que sigui necessari aquest procés previ de creació de confiança.

En aquest sentit, criden l'atenció les dades obtingudes respecte la percepció dels riscos en l'entorn digital: mentre que més de la meitat dels nois i noies (50,3 %) considerava que un dels principals riscos en l'entorn digital era el contacte amb persones desconegudes amb possibles males intencions, només un 32,9 % esmenta com a risc l'enviament consentit d'imatges íntimes a persones adultes, risc que com s'ha vist es percep fins i tot per sota de l'enviament consentit de fotos o vídeos íntims a altres adolescents.

Destaca també la manca de coneixement sobre el *grooming*: tan sols el 23,6 % dels participants van manifestar conèixer el que era, encara que en posar a prova aquest coneixement es va constatar que part d'aquest percentatge tenia només un coneixement parcial del que implicava aquest fenomen, i només el 17,3 % va identificar correctament totes les conductes que poden constituir *grooming*.

24 Ministerio del Interior (2025). Investigaciones policiales por delitos de *online child sexual grooming* en España.

«Ens trobem cada vegada més amb casos en els quals el contacte es dona a través del grooming i l'agressió sexual es comet en la pròpia xarxa. (...) El Tribunal Suprem ja ha dit que no fa falta que sigui offline, sinó també online, perquè aquí el que és important és la lesió a la llibertat sexual de l'infant. I això és un canvi d'enfocament molt important».

—Professional de l'àmbit de la justícia

El paper de la IA en les estratègies de manipulació

La intel·ligència artificial exerceix un paper creixent en la sofisticació de les estratègies dels agressors. Aquesta tecnologia els permet ocultar les habilitats lingüístiques reals d'un adult quan es fa passar per un menor d'edat, imitant amb realisme la forma d'expressar-se d'infants, facilitant així l'engany i la manipulació. Aquesta tecnologia també permet mantenir converses simultànies i realistes amb múltiples víctimes, a més de generar imatges falses que faciliten que puguin presentar-se com a infants o adolescents.

Tècniques agressives o coercitives. Davant de l'intercanvi de material aparentment voluntari que es dona en el *grooming*, hi ha casos en els quals els agressors recorren des de l'inici a tècniques més agressives per obtenir imatges, com el hackeig o accés no autoritzat a dispositius, o mitjançant l'ús de *malware*, que permet activar càmeres o robar arxius sense el coneixement de la persona usuària. El xantatge posterior sol ocórrer en espais digitals amb comunicació en temps real, com Discord, xats de videojocs o grups privats de missatgeria.

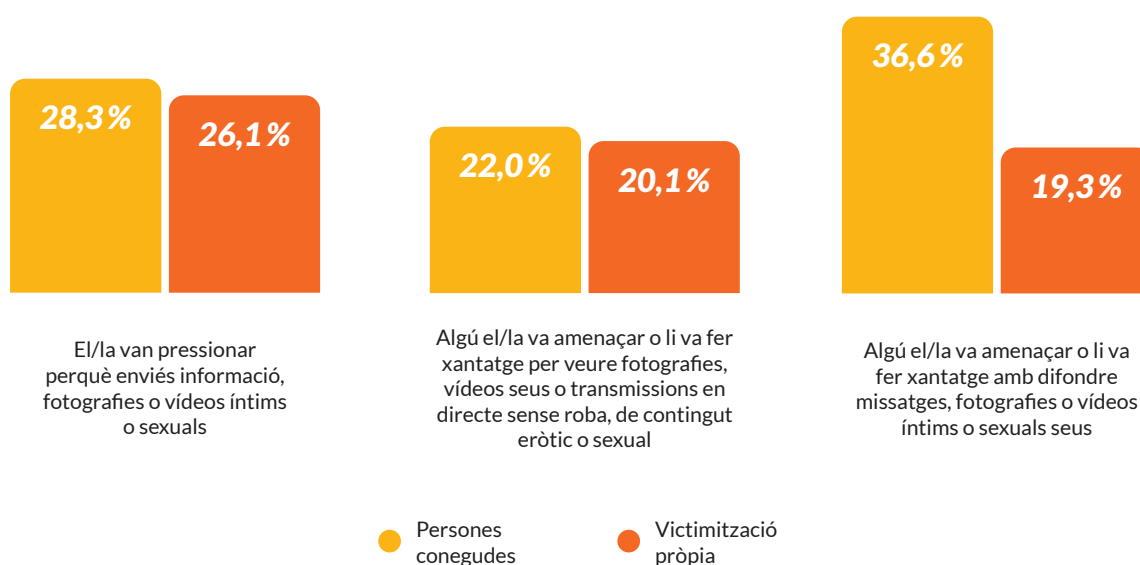
«Jo no m'emporto el mòbil al bany quan vaig a dutxar-me, no saps si t'han posat pegats des de qualsevol web o un joc o han pogut fer alguna cosa». —Noi adolescent

A més, s'han reportat casos d'adolescents captades mitjançant falses ofertes laborals, particularment en sectors com el modelatge o imatge de marques, on se sol·licita l'enviament d'imatges, que posteriorment seran utilitzades com a xantatge sexual o econòmic.

«Els agressors manipulen els infants i adolescents oferint-los alguna cosa del seu interès, com enllaços o plugins aparentment inofensius, que en realitat contenen software maliciós per espiar-los o extorsionar-los».

—Experta en ciberseguretat

Figura 4. **Amenaces i xantatges per a l'enviament de contingut íntim o sexual.**

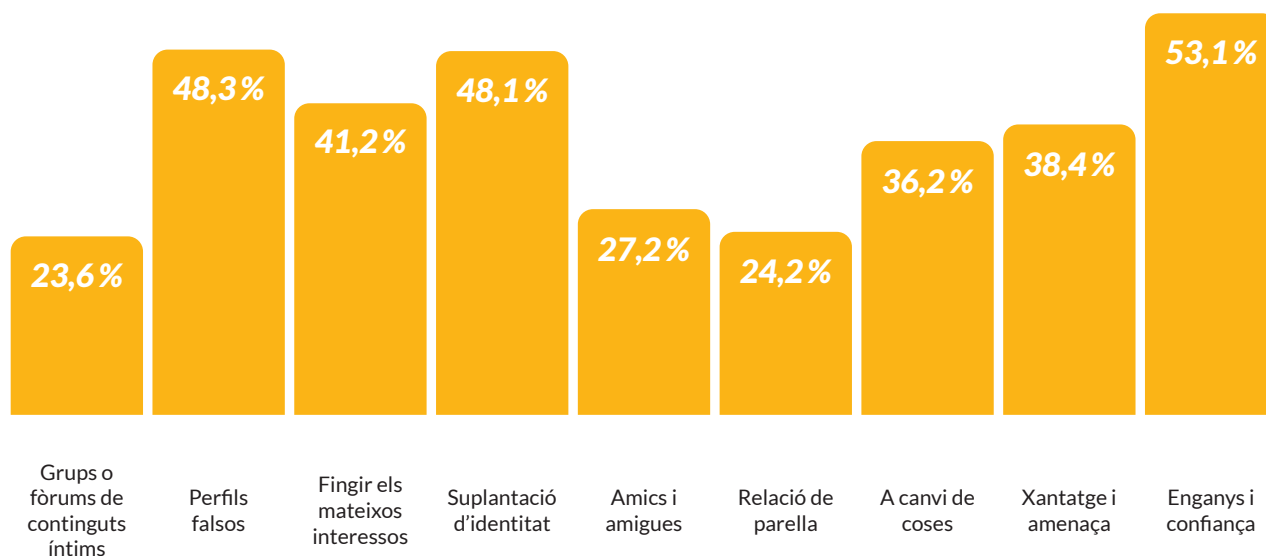

Gran part dels i les joves enquestats van respondre haver patit durant la infància i l'adolescència situacions que es poden vincular com a formes de coacció o *sextorsió* en entorns digitals: un 26 % va indicar que, sent menors d'edat, van ser pressionats per enviar contingut íntim o sexual; un 20 % va patir amenaces o xantatges per mostrar contingut eròtic o sexual; i gairebé el mateix percentatge va patir amenaces o xantatge amb la difusió de materials de contingut sexual en els quals apareixien. Les noies van reportar amb major freqüència haver estat pressionades per enviar

aquest tipus de contingut: un 28,5 %, en comparació amb un 18,4% dels nois, això suposa una diferència de més de 10 punts percentuals. A més, els i les joves van respondre en percentatges més elevats haver conegut algú que havia viscut alguna d'aquestes situacions.

De la mateixa manera, en preguntar-los directament pel motiu per a l'intercanvi de continguts sexuals a internet sent menor d'edat, un 38,4% ho va relacionar amb situacions de pressió per part d'una altra persona, xantatge, manipulació o engany. No obstant això, quan se'ls pregunta per les seves creences i percepcions sobre formes de captació en l'entorn digital, tendeixen a assenyalar amb major freqüència els mètodes relacionats amb la manipulació i l'engany, els perfils falsos o fingir interessos comuns, bastant per sobre dels xantatges i amenaces. Només el 23,6% van assenyalar els grups o fòrums de continguts. Criden l'atenció les taxes de resposta més baixes quan es tracta d'amics, amigues o parelles, fet que podria indicar una menor percepció del risc dins d'aquests vincles afectius.

Figura 5. **Mètodes de captació i accés a víctimes en l'entorn digital.**

Abús en l'entorn proper per a la producció de CSAM. Encara que les formes de captació analitzades fins ara impliquen contacte a través d'entorns digitals, existeixen altres dinàmiques especialment greus que solen començar en l'entorn proper de l'infant, en les quals la violència sexual presencial es combina amb l'ús de tecnologies per a la producció, registre i difusió de l'abús.

Per exemple, quan el CSAM inclou contacte físic, la seva producció implica necessàriament una agressió sexual física a l'infant o adolescent, que és registrada en format audiovisual amb l'objectiu de ser visualitzada, distribuïda o intercanviada en entorns digitals. En alguns casos, aquest procés de captació i abús pot estar precedit per una fase de *grooming* o per dinàmiques de coacció exercides per persones desconegudes. No obstant això, les dades disponibles i les observacions d'agents clau coincideixen que el més habitual és que l'agressió provingui del propi entorn de l'infant víctima: familiars, cuidadors o altres figures de referència amb accés quotidià i relacions de confiança, que aprofiten la seva proximitat i posició de poder per victimitzar l'infant i exercir control sostingut. Les tecnologies digitals, com càmeres domèstiques, mòbils, o aplicacions de missatgeria, es converteixen en eines per a la producció i distribució de l'abús.

Una característica especialment alarmant d'aquest fenomen és la identificació reiterada de víctimes d'edats extremadament primerenques, fins i tot lactants i infants menors de 3 anys, en el CSAM.²⁵ Aquest grup representa una franja de màxima vulnerabilitat i de major gravetat en el nivell de violència i dany infligit. En aquests casos, l'agressor sol ser un adult de l'entorn familiar directe, cosa que implica situacions d'abús sexual sostingudes en el temps.

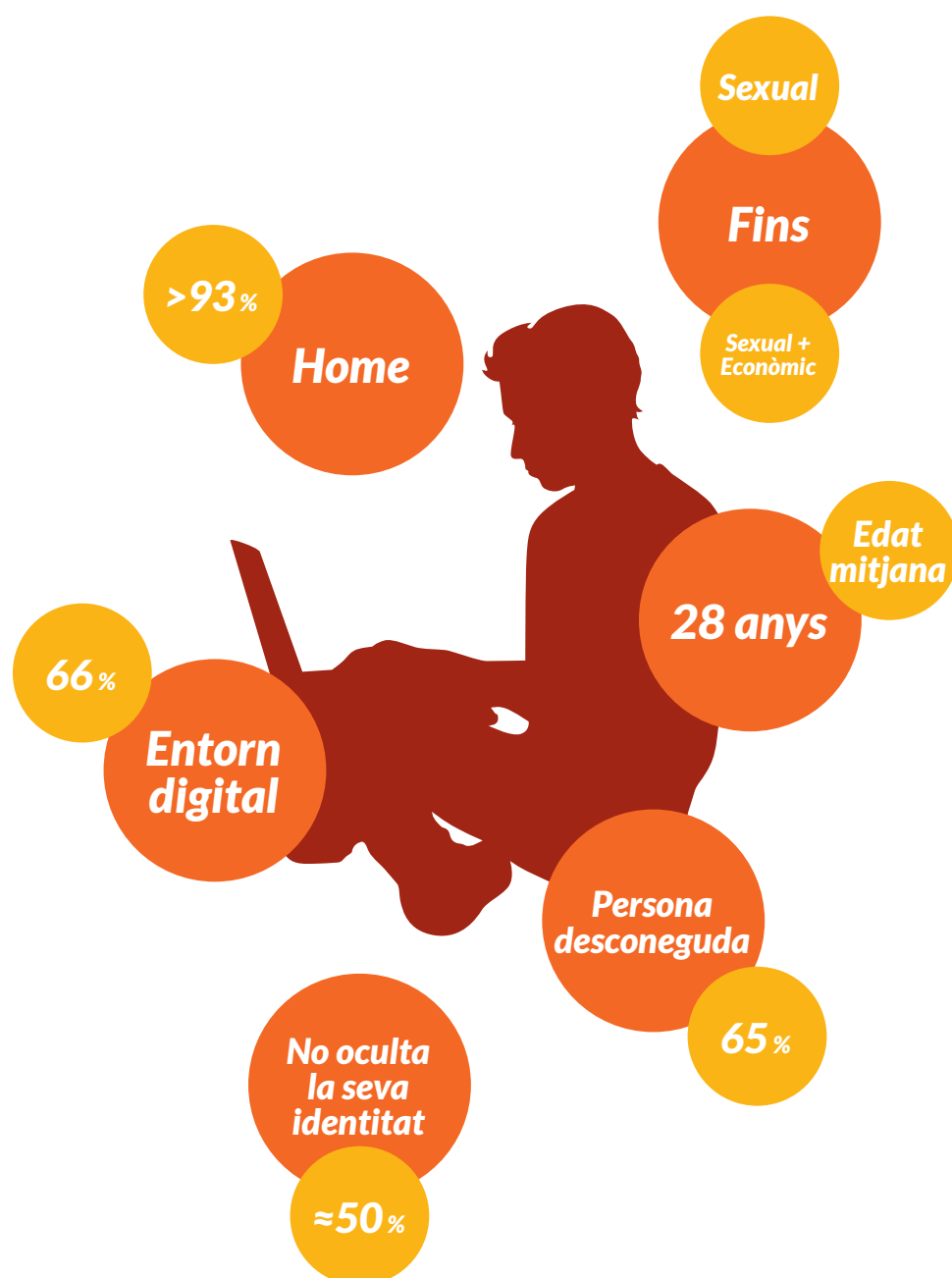
«Són fonamentalment persones del seu cercle amb aquest tipus d'impulsos sexuals que a més ofereix un material que és inèdit i molt valorat. Produeix i distribueix perquè a més alimenta el seu ego de ser reconegut». — Forces i cossos de seguretat

Captació per a l'explotació en contextos transnacionals. Aquest model d'explotació s'articula a través de xarxes organitzades que operen com a intermediàries a nivell local, principalment en regions amb alta desigualtat i debilitat institucional, captant infants i adolescents en situacions d'extrema vulnerabilitat (pobresa, manca de protecció parental, exclusió educativa) i els sotmeten a formes d'abús a canvi de compensacions econòmiques per a les seves famílies o cuidadors. La captació pot produir-se per via presencial a través de xarxes comunitàries, veïns o fins i tot familiars que actuen com a reclutadors, i també pot donar-se mitjançant contacte digital directe. En aquest segon cas, les famílies poden ser convençudes amb promeses d'oportunitats, regals o diners, o enganyades perquè creguin que els seus fills o filles participaran en activitats legítimes, com el modelatge o entreteniment.

25 Interpol. Base de Datos Internacional sobre Explotación Sexual de Niños.

5. El perfil dels groomers i explotadors

L'anàlisi dels perfils de *groomers* i d'explotadors d'infants en entorns digitals revela que no existeix un perfil únic, encara que sí que s'han identificat alguns patrons comuns. A més, es destaca que, en molts casos, pot veure's que diferents persones participen en diferents fases del procés, formant el que algunes expertes han denominat com una cadena d'explotació sexual infantil.

- **La majoria són homes:** el 2023, el 93,4 % dels detinguts i investigats per delictes de *grooming* arreu de l'Estat van ser homes, segons dades del Ministeri de l'Interior.²⁶ Diversos estudis coincideixen a assenyalar la prevalença majoritària d'homes, també en el context estatal.
- **Es tracta de persones joves:** la franja d'edat més comuna va ser de 18 a 25 anys, encara que l'edat mitjana dels agressors identificats en atestats policials se situa al voltant dels 28 anys,²⁷ i destaca que un 13,2 % eren menors d'edat. En altres estudis, el perfil més comú identificat és el d'un home de nacionalitat espanyola d'uns 35 anys.²⁸
- **Poden actuar només en l'entorn digital:** a nivell estatal, anàlisis oficials indiquen que el 66 % dels agressors actuava únicament en l'entorn digital, mentre que el 34 % buscava trobades presencials.²⁹ En aquest sentit, també s'ha classificat els agressors en funció dels seus objectius: *groomers* que busquen el contacte físic per agredir sexualment infants; els motivats exclusivament per interaccions digitals, com l'obtenció de CSAM o el cibersexe; o els mixtos o duals, que combinen tots dos objectius, depenent de l'oportunitat i el context.
- **En molts casos no oculten la seva identitat:** aproximadament la meitat dels agressors no oculta qui és, fet que pot generar una falsa sensació de confiança o seguretat en la víctima.
- **No sempre són persones desconegudes:** el 35 % dels casos pertany a l'entorn proper de l'infant o adolescent.³⁰ Així mateix, els resultats de l'enquesta mostren que, si bé en els casos detectats d'explotació sexual predominaven els adults desconeguts, en un nombre significatiu de situacions l'agressor era una persona coneguda per la víctima, especialment quan l'agressió la va cometre una altra persona menor d'edat.
- **La motivació no sempre és sexual:** existeixen casos de *grooming* i extorsió amb finalitats econòmiques, o en els quals es combina la motivació sexual amb l'econòmica. Això evidencia perfils més explotadors d'agressors. En aquesta línia, el NCMEC advertia que la coacció i/o extorsió centrada en el benefici econòmic, en lloc de la gratificació sexual, era una tendència en creixement vinculada a l'explotació sexual digital. Aquesta tendència també s'està incrementant arreu de l'Estat.

26 Portal Estadístico de Cibercriminalidad; Ministerio del Interior (2025).

27 Ministerio del Interior (2025). Investigaciones policiales por delitos de *online child sexual grooming* en España.

28 Riberas-Gutiérrez et al. (2023).

29 Ministerio del Interior (2025).

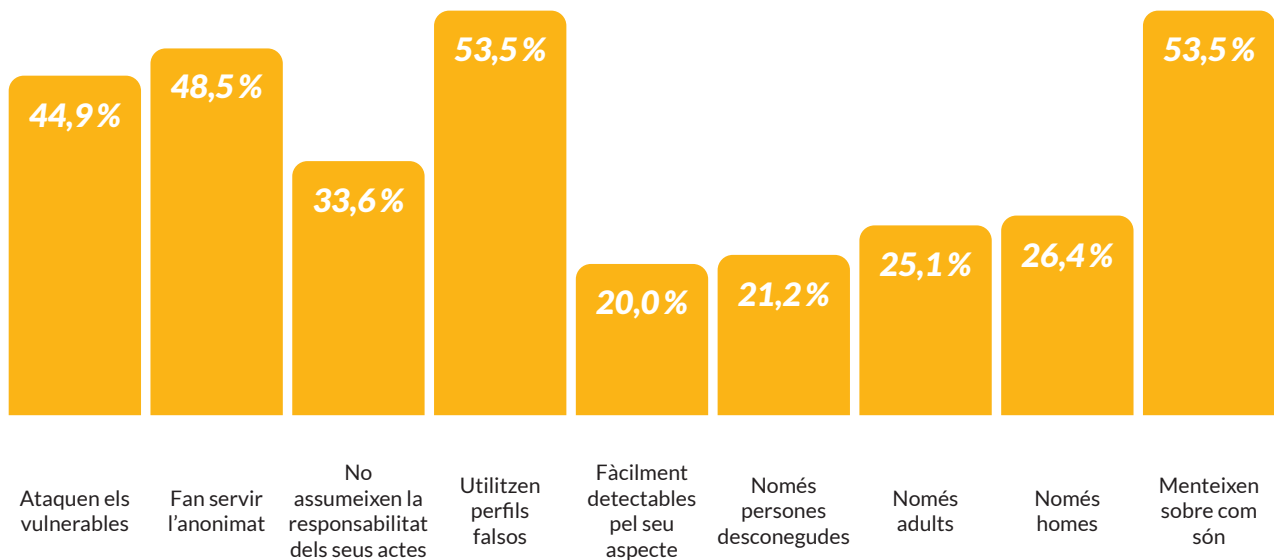
30 Riberas-Gutiérrez et al. (2023).

«A Espanya fins ara no es detecta presència de crim organitzat darrere d'aquest tipus d'activitat delictiva, però sí l'intercanvi econòmic. Va evolucionant, cada vegada creix més i possiblement organitzacions criminals finalment s'hi posaran per intentar endur-se el seu tros del pastís».

—Forces i cossos de seguretat

Algunes d'aquestes dades contrasten amb les creences que tenen els nois i noies sobre els agressors en l'entorn digital. En preguntar-los per la seva percepció sobre aquests perfils, més de la meitat pensaven que menteixen sobre com són realment (53,5%), que s'amaguen darrere de perfils falsos (53,5%), o que usen l'anonimat d'internet per comentar i amenaçar (48,5%). En canvi, només el 26,2% pensava que els explotadors eren només homes. Per això, aquestes respostes posen de manifest la importància de treballar la conscienciació sobre la diversitat d'aquests perfils, perquè nois i noies estiguin alerta també davant de situacions que puguin produir-se en el seu entorn proper.

Figura 6. **Imatge dels victimaris en l'entorn digital.**

5.1. El perfil dels consumidors de CSAM

Consideració específica mereix el consum o visualització de material d'abús sexual infantil. El consum de CSAM no només constitueix un delict greu i una forma de violència contra la infància, sinó que també s'ha identificat com un factor de risc per a la comissió d'agressions sexuals físiques. En aquest sentit, l'informe del grup finlandès *Protect Children*,³¹ que a través de qüestionaris publicats a la *dark web* va aconseguir recollir dades de 4.549 infractors anònims que visualitzaven material il·legal en diversos països, va revelar que el 44 % dels enquestats que visualitzaven CSAM van considerar contactar amb un infant després de veure CSAM, i el 37 % ho va fer efectivament.

Diversitat de perfils. Els estudis disponibles evidencien una notable diversitat de perfils entre els consumidors, i subratllen diferències clau entre els qui mantenen contacte directe amb infants i produeixen o difonen CSAM, i entre els qui només visualitzen aquest material, sense haver comès agressions ni haver-ho produït. Aquest segon grup sol mostrar una major disposició al tractament, i alguns programes experimentals han aconseguit reduir tant el consum com la gravetat del material visionat. També s'ha distingit entre els qui busquen i visualitzen material il·legal de forma deliberada i els qui busquen contingut de noies adolescents o d'aspecte infantil (*teens*), sense ser conscients que realment són menors d'edat.

Motivacions per al visionat. En el projecte de *Protect Children*, un terç dels enquestats va admetre que l'interès sexual en menors d'edat era una de les raons principals per les quals buscaven CSAM, però destaca que més del 50 % van afirmar que no estaven buscant aquest tipus d'imatges quan les van veure per primera vegada (encara que més tard sí que les busquessin de forma intencionada). Aquesta «exposició accidental» resulta particularment preocupant, subratllada pel fet que més de dos terços dels enquestats van afirmar haver vist per primera vegada CSAM quan encara eren menors d'edat, el 40 % dels quals tenia menys de 13 anys. Un altre motiu per a la cerca de CSAM des d'una edat primerenca es relacionava amb situacions de victimització pròpies: es buscava aquest material per comprendre millor el propi abús o situació d'explotació viscuda, a través de la visualització de material que representés aquesta vivència.

Menors d'edat. L'exposició de menors a aquests continguts és especialment alarmanant. Les autoritats britàniques ja alerten d'un descens significatiu en l'edat de les persones detingudes per abús sexual digital: cada cop s'identifiquen més adolescents i fins i tot preadolescents com a consumidors de CSAM.³² També en relació

31 Insoll, T., Ovaska, A., & Vaaranen Valkonen, N. (2021). ReDirection Survey Report: CSAM users in the dark web – Protecting children through prevention. Protect Children.

32 Grant, H. (2025, 5 de abril). «I didn't start out wanting to see kids»: Are porn algorithms feeding a generation of paedophiles – or creating one? The Guardian.

a la producció de CSAM, agents clau assenyalen una preocupació creixent per la documentació de casos en els quals altres menors d'edat, fins i tot germans o amics propers, participen activament en la producció d'aquest material. Els mitjans utilitzats poden incloure coaccions, amenaces o pressions per forçar la creació d'imatges o vídeos, així com la difusió no consentida d'imatges íntimes prèviament compartides (sèxting sense consentiment). També s'han registrat casos en els quals es graven i comparteixen sense permís actes sexuals entre iguals, o fins i tot agressions sexuals directes que són registrades en format audiovisual. Aquestes dinàmiques acostumen a combinar violència, exposició digital i manca de consciència sobre la magnitud del dany provocat.

«Tenim sempre al cap una persona major d'edat o que es fa passar per un infant o adolescent. No sempre es compleix aquest requisit, poden ser menors d'edat. Coneixem casos de germans que utilitzen els seus germans petits per a la creació d'aquest tipus de continguts i materials».

—Persona experta en explotació sexual

Es tracta d'un fenomen que posa en evidència la urgència de dissenyar polítiques de prevenció i intervenció centrades en l'educació i la reeducació, sempre des d'un enfocament d'infància.

«El problema és que ha crescut exponencialment. Està augmentant moltíssim. Fa uns anys l'edat mitjana era de 17 anys, i ara tenim nois de 14, 13 i fins i tot 12 anys».

—Experta en drets digitals de la infància i l'adolescència

Pot influir el consum de pornografia?

La relació entre la pornografia i les diferents formes d'abús i explotació sexual encara és controvertida. No obstant això, diverses investigacions i agents clau assenyalen cap al consum de pornografia com un element a considerar per a l'abordatge de la visualització de CSAM, especialment el consum primerenc i/o de contingut violent.

El citat article de The Guardian recull que alguns homes detinguts per la possessió o visualització de CSAM, assenyalen una trajectòria cap a aquest material a través del consum abusiu de la pornografia «legal» i l'escalada de continguts cada vegada més extrems, facilitat per les recomanacions i algorismes de les pàgines pornogràfiques.

Diversos estudis aporten proves que l'exposició precoç a pornografia per a adults pot desensibilitzar progressivament els menors i afavorir una escalada cap a continguts cada cop més extrems, fins i tot il·legals. En aquesta línia, en el projecte *Protect Children*, l'ús intensiu de pornografia es descriu com un dels «factors facilitadors»: va revelar com algunes persones van començar veient pornografia legal per a adults a una edat primerenca, i amb el temps van començar a consumir material cada vegada més extrem a mesura que es desensibilitzaven al contingut. D'altra banda, també s'ha evidenciat que els qui accedeixen a CSAM tendeixen a visualitzar pornografia adulta amb major freqüència, i a consumir continguts més violents, extrems o il·legals que els qui no ho fan.³³

Experts de l'àmbit de la protecció de la infància adverteixen que la disponibilitat massiva de pornografia violenta que cada vegada més trenca amb tabús socials que tradicionalment protegien la infància, podria estar contribuint a la desensibilització i escalada en alguns consumidors. En un informe previ,³⁴ ja es va veure com el consum de pornografia influeix en la construcció del desig sexual i les pràctiques sexuals dels i les adolescents, una influència que els propis nois i noies reconeixien, i com aquest consum podia influir també en la percepció de la violència, les desigualtats i les pràctiques de risc en les relacions sexuals.

«El consum d'aquest material funciona com una addicció, cosa que pot portar a una escalada en la cerca de contingut més extrem». —Professional de l'àmbit de la psicologia i la criminologia

33 Salter, M., Zajdow, R., & Salter, R. (2024). Understanding the relationship between adult pornography consumption and child sexual abuse material (CSAM) offending: A review of emerging evidence. *Child Abuse & Neglect*, 150, 106472.

34 Save the Children (2020). [\(Des\)informació sexual: pornografia i adolescència.](#)

6. Factors de risc

Quan examinàvem les creences dels nois i noies respecte les persones agressores en l'entorn digital, vèiem que una mica menys de la meitat (44,9 %) creia que aquests perfils atacaven només als «vulnerables». Però, com pot configurar-se aquesta vulnerabilitat? En aquest apartat s'analitza com l'explotació sexual infantil digital es nodreix de múltiples desigualtats i factors individuals, socials i culturals, sense que sigui possible identificar un únic perfil de víctima.

6.1. Factors relacionats amb l'ús de les tecnologies

Ús intensiu de les tecnologies. Com més temps passen a Internet, més exposició acumulen i, en conseqüència, més probabilitats tenen de ser víctimes, sobretot si no disposen d'eines de protecció adequades. En aquest sentit, dades d'Interpol assenyalen que, durant la pandèmia de la COVID-19, es va produir un augment significatiu de les activitats d'abús i explotació sexual infantil en línia.³⁵

Escassa educació digital i manca d'acompanyament. Una escassa formació en ciberseguretat, privadesa i reconeixement de situacions de risc, augmenta una falsa sensació de seguretat, que pot reduir les barreres socials habituals, fomentar una confiança excessiva i desactivar mecanismes d'alerta davant riscos com el contacte o sol·licituds de persones desconegudes. Això, juntament amb una escassa educació afectiva-sexual, limita tant la capacitat de protecció com la de reconèixer conductes abusives o la autoidentificació com a víctimes. En l'enquesta, el coneixement sobre què constitueix una situació d'explotació sexual digital va ser menor en el grup de víctimes (36 %) que en el grup de no víctimes (74,5 %), fet que suggereix que la manca d'informació podria actuar com un factor de risc davant aquest tipus de situacions. A més, el 48 % dels qui van enfrontar situacions d'explotació sexual no van comptar amb supervisió ni interès parental respecte a la seva activitat digital, enfront del 33,7 % dels qui no van ser víctimes d'aquestes situacions.

«Com més petits, més risc, sobretot si a més no han tingut una supervisió parental o un acompanyament en el bon ús d'eines». —Persona experta en explotació sexual

³⁵ INTERPOL (2020). Riesgos y tendencias en relación con el abuso y la explotación sexual de menores: repercusiones de la COVID-19.

També es va preguntar per la supervisió de les figures cuidadores quan es van iniciar en l'ús del seu telèfon mòbil propi: un de cada tres joves de la mostra va assenyalar que els seus pares, mares o cuidadors no van mostrar molt interès o no van supervisar la seva activitat digital. De fet, en analitzar les dades d'ús de dispositius i supervisió de figures adultes en el grup de víctimes d'explotació sexual, es pot veure que el 48 % dels qui van enfrontar situacions d'explotació sexual no van comptar amb supervisió ni interès parental respecte la seva activitat digital, enfront del 33,7 % del grup no victimitzat.

Privacitat negociable i falsa percepció de control. Els infants creixen en plena era digital i construeixen alhora la seva identitat física i la seva identitat digital, en un entorn on la frontera entre l'àmbit públic i el privat es dilueix. Això fa que entenguin la privacitat i regulin la seva exposició en línia d'una manera diferent. D'altra banda, la privacitat es concep com una «moneda de canvi» en relacions d'amistat o de parella, considerant compartir contrasenyes o fotos íntimes, una prova de confiança, compromís o amor. Encara que reconeixen la dificultat per controlar la informació una vegada compartida, no sempre ho identifiquen com a risc, especialment en contextos que consideren de confiança. El desconeixement sobre les possibles conseqüències d'aquestes conductes dificulta que infants identifiquin situacions de risc o abusives i que, quan aconsegueixen reconèixer-les, els sentiments de vergonya, culpa o por a ser jutjats per haver-se posat en risc impedeixin que busquin ajuda o expliquin el que ha passat. El temor a decebre les seves famílies o a enfrontar-se a burles per part de l'entorn també dificulten aquesta cerca d'ajuda, particularment en el cas dels nois.

«No pots controlar la imatge, mai és segur res».

—Noia adolescent

L'anàlisi de l'enquesta evidencia el risc de compartir informació personal: un 35 % dels i les joves enquestades va afirmar haver compartit informació personal a internet quan encara eren menors d'edat, però destaca que, mentre que totes les víctimes d'explotació sexual digital havien compartit informació personal o íntima a internet durant la seva infància o adolescència, aquest percentatge es reduïa al 33,8 % per al grup dels qui no van ser víctimes.

«Els adolescents no conceben la privacitat com una cosa inviolable, sinó com una cosa negociable».

—Jurista especialitzada en violències sexuals digitals

Taula 5. **Informació personal compartida a internet.**

	%
El meu nom complet	25,5 %
La meva adreça	14,6 %
Números de telèfon	20,0 %
Contrasenyes	14,4 %
Fotos personals	24,0 %
Vídeos personals	22,5 %
Informació sobre la meva família o amics/gues	18,0 %
Ubicació en temps real o llocs que freqüentava	19,0 %
Dades sobre la meva escola o lloc d'estudi	18,5 %
Els meus gustos, aficions o rutines diàries	24,3 %
Informació financera (com dades de targetes o comptes)	13,3 %
Converses privades (missatges, xats)	18,3 %

En aquest sentit, resulta fonamental repensar com s'aborden conceptes com el consentiment, la privacitat o la llibertat en l'era digital. No poden traslladar-se sense matisos des de l'esfera física a la digital, ni aplicar-se des d'una lògica adultocèntrica.

«Les noves generacions han nascut amb Internet, però curiosament cauen moltíssim en la trampa. Són víctimes propiciatòries, no prenen les mesures necessàries per evitar caure en aquest tipus d'actuacions. Cal conscienciar i educar». —Forces i cossos de seguretat

Desinhibició en l'entorn digital

L'entorn digital no només replica les conductes del món físic, sinó que modifica en gran mesura la manera en què les persones, especialment la infància i l'adolescència, es comporten, s'expressen i es relacionen, promovent conductes que difícilment adoptaríem de forma presencial. Així ho constata l'informe Beneficis i riscos de l'ús d'Internet i les xarxes socials,³⁶ les dades del qual indiquen que el 60% dels menors de 25 anys reconeix actuar de forma diferent en línia que en la vida real. Aquesta desinhibició pot tenir una dimensió positiva, afavorint la capacitat d'autoexpressió, però també una faceta negativa en facilitar conductes arriscades o fins i tot agressives.

Entre alguns elements de l'entorn digital relacionats amb la desinhibició trobem: l'anonimat, que pot reforçar la sensació d'impunitat; la distància física i emocional, que redueix l'empatia i el sentiment de responsabilitat; la despersonalització o deshumanització, vinculada a la no percepció d'altres usuaris com a persones reals; i la idea que l'entorn digital «no és la vida real», cosa que porta a considerar que les normes no són tan importants. A això se suma la impulsivitat, afavorida per la immediatesa de la comunicació, que dificulta la reflexió, i la cerca constant d'atenció i validació en xarxes socials.

«Quan vaig a un institut, pregunto a les alumnes què farien si un adult que acaben de conèixer fa cinc minuts els demanés, tot seguit, una foto «suggerent». Totes responen que no la enviarien. Aleshores els demano: «Per què és diferent quan ho feu per Internet?» Moltes no saben què contestar». —Forces i cossos de seguretat

36 Observatorio Nacional de Tecnología y Sociedad (ONTSI) (2022). Beneficios y riesgos del uso de Internet y redes sociales. ONSI.

6.2. Factors individuals

Factor de vulnerabilitat	Factors i dinàmiques específiques	Risc	Consideracions
Característiques personals	Perfils d'aparença més vulnerable: necessitat d'atenció i afecte, baixa autoestima, dificultats de socialització, escassa xarxa de suport, problemes de salut mental, entorns socials o familiars vulnerables o conflictius.	Contacte amb desconeguts, intercanvi d'imatges íntimes, acceptació de trobades presencials.	En tots dos casos, és més probable que s'assumeixin conductes com interactuar amb persones desconegudes, publicar o enviar informació o fotografies íntimes, parlar sobre sexe amb estranys o fins i tot acceptar una trobada presencial amb algú a qui han conegut només de forma digital.
	Perfils socials i extrovertits: mostren confiança, seguretat i obertura en xarxes socials, on compten amb una àmplia llista de contactes i seguidors.	Sobreexposició en xarxes socials, percepció reduïda del risc.	
Edat	Edats primerenques.	Producció de CSAM per part de l'entorn proper: familiars o persones de confiança que generen i distribueixen imatges i vídeos, amb alt valor en xarxes pedòfiles per ser material «inèdit».	Una anàlisi realitzada per Interpol el 2018, ³⁷ a partir d'una mostra aleatòria d'imatges i vídeos de CSAM, va revelar que el 60% de les víctimes no identificades eren infants en etapa prepuberal. També va concloure que, com menor era l'edat de la víctima, major era la gravetat de l'abús.
	Adolescència i preadolescència, etapes caracteritzades per la necessitat d'acceptació i pertinença, influència del grup d'iguals, despertar de la sexualitat, la construcció de la identitat i la menor percepció del risc.	Faciliten conductes com el contacte amb persones desconegudes, l'intercanvi d'imatges íntimes o la sobreexposició en xarxes socials. En aquesta etapa també augmenta la probabilitat de rebre sol·licituds sexuals no desitjades.	Les dades obtingudes en l'enquesta reflecteixen com aquestes característiques es vinculen amb les motivacions que porten a l'intercanvi de continguts sexuals a internet: un 42,5% va assenyalar la cerca d'atenció afecte o validació com a principal motiu; el 39,5% va indicar com a raó impressionar o encaixar amb les seves amistats; i un 25% va apuntar la curiositat o l'exploració de la identitat.

37 ECPAT International & INTERPOL (2018). Summary – Towards a global indicator on unidentified victims in child sexual exploitation material. ECPAT International.

Factor de vulnerabilitat	Factors i dinàmiques específiques	Risc	Consideracions
Orientació sexual i identitat de gènere	Infants i adolescents LGBTIQ+ enfronten riscos específics per situacions de discriminació, aïllament, manca de referents, rebuig de l'entorn i/o manca d'acceptació social o familiar. Absència d'informació adequada sobre diversitat sexual i de gènere. Cerca d'espais de comprensió, companyia i exploració sexual.	Exposició a dinàmiques de risc i manipulació, establir llaços amb persones desconegudes. La cerca de pertinença i comprensió pot ser instrumentalitzada per adults que es presenten com a aliats o mentors, facilitant dinàmiques de captació, abús i explotació.	Les i els adolescents LGBTIQ+ comparteixen imatges íntimes més del doble que els seus parells,³⁸ en part com a forma d'explorar la seva identitat o cercar acceptació, però també com a resultat de pressions, xantatges o dinàmiques de manipulació. Aquesta realitat subratlla la necessitat d'incorporar una perspectiva interseccional en les estratègies de prevenció i protecció davant l'explotació sexual infantil digital.
	Nois cisgènere homosexuals.	Constitueixen un dels subgrups més exposats a causa de la prevalença de homes adults entre els agressors i a la hipersexualització dels nois gais, especialment en l'entorn digital.	Els nois cis no heterossexuals és un subgrup que reporta més experiències de risc i una major tendència a gestionar en solitari situacions de perill, cosa que incrementa la seva exposició i redueix les possibilitats d'intervenció i protecció.³⁹
Carències materials i afectives	Infants que viuen en contextos de pobresa o precarietat.	Els agressors aprofiten les necessitats no cobertes (aliment, roba, sostre, accés a recursos educatius) oferint gratificacions econòmiques a canvi de contingut sexualitzat.	Les carències materials i afectives poden tenir implicacions específiques en les dinàmiques lligades a l'«autoexposició» en xarxes com OnlyFans o webs de sugardating, fenomen que abordarem pròximament.
	Necessitat de pertinença emocional i social.	L'escàs suport afectiu, situacions de rebuig o discriminació i la urgència per sentir-se acceptats pot portar-los a exposar-se a situacions de risc.	

38 Thorn (2022). Self-Generated Child Sexual Abuse Material: Youth Attitudes and Experiences in 2021.

39 Ibid.

«En edats molt primerenques de nadons de 3 mesos a 3 anys hi ha molt contingut molt greu i esgarrifós. També des dels 3 anys fins a la preadolescència, perquè no volen encara que tinguin format el cos, i després adolescents amb el cos ja format». —Forces i cossos de seguretat

«Quanta més necessitat tinguis de pertinença i quanta més necessitat econòmica tinguis, més vulnerable ets a aquest tipus d'explotacions».

—Jurista especialitzada en violències sexuals digitals

L'impacte del gènere

El gènere condiona els riscos i dinàmiques en l'explotació sexual. Les noies estan sobrerrepresentades en totes les formes de violència sexual, però és important reconèixer que els nois també són víctimes, especialment en l'entorn digital.

En l'enquesta realitzada, no es van trobar diferències estadísticament significatives referent al gènere de les víctimes d'explotació sexual: el 2,1 % de nois enfront del 2,6 % de noies. A nivell estatal, de les 525 víctimes de *grooming* registrades pel Ministeri de l'Interior, el 65,5 % eren nenes i adolescents, però destaca l'augment de nens i nois adolescents respecte al 2022, quan les nenes representaven el 75 %. En relació al CSAM, l'anàlisi de la Interpol⁴⁰ va concloure que el 65 % de les víctimes mostrades eren nenes, el 31 % nens, i el 4 % mostrava a tots dos, i que quan es mostrava a nens, l'abús tendia a ser més greu.

Com ja s'ha abordat en apartats anteriors, les estratègies d'acostament i formes de captació també varien segons el gènere de la víctima. En general, els nens mostren una major propensió a concretar trobades presencials, moltes vegades motivats per la curiositat o el desig d'experimentar, cosa que els exposa a un major risc de patir agressions sexuals fora de l'entorn digital.

40 ECPAT International & INTERPOL (2018).

En canvi, les nenes tendeixen a rebre més sol·licituds de contacte i mostren una major disposició a l'enviament o intercanvi de contingut íntim o sexual, sense que això derivi necessàriament en una trobada física.

És important comprendre, a més, com la socialització masculina tradicional imposa importants barreres perquè els nens i nois adolescents puguin reconèixer i assenyalar situacions de violència sexual. Des d'edats primerenques, aprenen a reprimir les seves emocions, evitar mostrar-se vulnerables i no demanar ajuda, cosa que reforça la falsa creença que la victimització sexual és incompatible amb la masculinitat. Així com les nenes tendeixen a normalitzar determinades situacions d'explotació sexual creient que formen part d'una relació afectiva, els nens poden arribar a negar o minimitzar el que han viscut, impedit el seu reconeixement com a víctimes i l'accés a suport i reparació.⁴¹ En aquest sentit, els nois dels tallers van relativitzar la gravetat del dany sexual si els ocorregués a ells, mostrant més preocupació per les conseqüències socials que sobre els impactes emocionals o sexuals, com possibles burles o ridiculitzacions.

«Les noies quan hi ha un component sexual, són més pressionades per enviar imatges íntimes i, al mateix temps, més castigades socialment per fer-ho, reproduint patrons de doble moral que han existit històricament, ara amplificats per internet». —Professional de l'àmbit de la psicologia i la criminologia

«De nosaltres se'n riurien i se'n burlarien; si és una noia, li dirien porca». —Noi adolescent

41 Pereda, N., Águila-Otero, A., Codina, M., & Cabrera, M. (2022). Guía común de actuación para la detección, notificación y derivación de casos de explotación sexual contra la infancia en centros residenciales, con especial atención a niñas y adolescentes. Delegación del Gobierno contra la Violencia de Género.

6.3. Mandats de gènere

El fet que la gran majoria de persones que exerceixen violència sexual siguin homes, tant en l'entorn digital com fora d'ell, evidencia la dimensió estructural d'aquestes violències. Els mandats de gènere i la hipersexualització, interioritzats a través de l'educació, els mitjans de comunicació i les xarxes socials, condicionen com es relaciona la infància i l'adolescència, com es veuen a si mateixos i com es mostren a internet. Això fa que moltes vegades les seves interaccions en xarxes socials responguin a un intent de complir amb el que s'espera d'ells i elles socialment en funció de les expectatives de gènere, i no tant a un desig propi.

«L'entorn virtual, amb la seva distància i despersonalització, i en un context de per si d'hipersexualització, amplifica aquestes dinàmiques, fent que molts adolescents participin en comportaments que no responen a la seva veritable voluntat, sinó a pressions». — Jurista especialitzada en violències sexuals

Així, a internet, i particularment a les xarxes socials, es reproduïxen i amplifiquen les lògiques del sistema patriarcal, perpetuant jerarquies, representacions sexistes i relacions de poder desiguals, pressions que, com s'ha vist en estudis anteriors, afecten de forma diferenciada nois i noies.⁴² Les noies i nois també assenyalen diferències de gènere en l'ús de xarxes socials, en concret sobre les imatges i els cosos: les noies refereixen que les seves imatges solen ser sexualitzades per la mirada masculina, fins i tot si no tenen aquesta intenció, i també visibilitzen amb major claredat la desigualtat de poder i la vulnerabilitat de persones LGTBI+. Mentrestant, els nois identifiquen que les noies comparteixen més contingut «suggerent» i perceben major pressió sobre elles, encara que sense aprofundir tant en l'impacte emocional o reputacional.

«Els nois poden veure una foto molt innocent i convertir-la en una cosa sexual, crec que la majoria de les noies no ho fan això». — Noia adolescent

42 Save the Children (2024). Desinformació i discursos d'odi a l'entorn digital.

6.4. Sexualització infantil

La infància cada vegada està més sexualitzada en els espais digitals. Es tracta d'un fenomen preocupant i cada vegada més normalitzat, que consisteix en l'adopció precoç d'actituds, expressions o valors relacionats amb la sexualitat adulta, i es manifesta a través de l'exposició del cos en xarxes, la reproducció de gestos i estètiques sexualitzades o en la idea que el seu valor personal depèn de la seva aparença física.

«Una cosificació del cos de les nenes i nens amb vídeos en els quals amb 6 anys es maquillen o amb 12 anys has de tenir un cos de 22, nens obsessionats amb la imatge, amb el gimnàs, etc.». —Professional de l'àmbit de la psicologia i la criminologia

Aquests comportaments, moltes vegades apresos per imitació de referents digitals o encoratjats per algoritmes de plataformes que premien l'exposició corporal amb una major visibilitat dels perfils, poden conduir a situacions de risc com la captació, ja que com hem vist els agressors aprofiten la sobreexposició d'imatges autogenerades com a via d'acostament, xantatge o coacció. La normalització de la sexualització de la infància contribueix, a més, que moltes d'aquestes conductes siguin percebudes com a naturals o esperables, dificultant el seu qüestionament o detecció com a factors de risc.

«Estem imposant als infants unes conductes que afecten una cosa molt essencial del seu desenvolupament i de la seva evolució, que no respecten la seva capacitat d'evolució normal». —Professional de l'àmbit de la justícia

Factors de risc i comissió de conductes abusives

Els mateixos factors que incrementen la vulnerabilitat dels infants també poden facilitar la comissió de conductes abusives. Així, l'accés primerenc no supervisat a Internet, juntament amb la desconexió emocional, la desinhibició digital i l'exposició a continguts inapropiats, pot distorsionar la comprensió del consentiment i de les relacions afectives i sexuals. Tot plegat, sumat a la sensació d'impunitat que ofereix l'anonimat, pot desembocar en conductes violentes o delictives, sovint sense que els autors siguin plenament conscients del mal que causen. Aquesta dinàmica pot capgirar els rols: qui ha patit violència o exposició sexualitzada acaba reproduint els mateixos comportaments amb els seus iguals, emparat en una falsa percepció de consentiment o en la idea que només és un joc. La creixent sexualització de l'entorn digital, la promoció de models de relacions desiguals i l'accés a continguts perjudicials com la pornografia, proporcionen el caldo de cultiu per a aquest fenomen.

Des de l'àmbit de la justícia juvenil, s'observa amb preocupació un increment de casos en els quals els agressors són adolescents i el canal de comissió del delictes ha estat una xarxa social, un grup de missatgeria o una plataforma de vídeo en línia. Aquesta violència entre iguals planteja desafiaments específics per als sistemes de protecció i justícia, que han de respondre equilibradament a la complexitat del desenvolupament evolutiu, des d'un enfocament reeducador i una perspectiva d'infància.

7. Conseqüències de l'explotació sexual digital en la infància i adolescència víctima

L'explotació sexual digital implica múltiples formes de violència, que generen profunds impactes en el desenvolupament integral de la infància i adolescència víctima, agreujats per la capacitat de difusió i permanència que ofereix l'entorn digital. Aquestes seqüeles poden estendre's durant anys i fins i tot dècades, afectant-los durant l'etapa adulta.

Impacte emocional	Destaquen la por, la vergonya, la culpa, l'ansietat o la impotència. Poden no arribar a entendre el que ha passat, sentint confusió, o racionalitzar-ho com una cosa «normal», especialment si hi va haver manipulació. Autoinculpació per haver consentit o participat voluntàriament en l'intercanvi que, alhora, reforça la vergonya, la por a ser jutjats i el temor que el seu entorn descobreixi el que ha passat.
Efectes en el comportament	Retraïment, irritabilitat, aïllament social, agressivitat, conductes autolesives o ideació suïcida.⁴³ Altres efectes inclouen la disminució del rendiment acadèmic, l'absentisme escolar i dificultats de concentració. El consum de substàncies pot aparèixer com a mecanisme d'evasió o per intentar gestionar el dolor emocional.
Impacte psicològic	Les conseqüències més comunes són l'ansietat generalitzada, la depressió, el trastorn d'estrès posttraumàtic (TEPT), trastorns del son i trastorns alimentaris. Moltes víctimes experimenten conflictes amb la seva autoimatge i autoestima, especialment si hi ha hagut manipulació, cosa que afecta el desenvolupament de la seva identitat. Entre els efectes més severes es troben la dissociació i el xoc emocional. Aquests símptomes tendeixen a cronificar-se en absència d'intervenció especialitzada, de manera que a llarg termini poden donar-se trastorns de la personalitat. Diversos estudis longitudinals han establert una correlació significativa entre l'abús sexual infantil i conductes suïcides en l'edat adulta, especialment en contextos de revictimització prolongada com l'exploració sexual digital.⁴⁴
Efectes físics	L'estrès crònic derivat del trauma pot manifestar-se en forma de somatitzacions, com dolors persistents, trastorns digestius o malalties autoimmunes, àmpliament documentades en víctimes de violència sexual.
Impacte a nivell social	Dificultats de socialització: desconfiança cap als altres, dificultats relacionals (dependència emocional, evitació de relacions íntimes, por o incapacitat per establir vincles afectius), retraïment o aïllament, que interfereixen en el desenvolupament de relacions afectives sanes i sostingudes.⁴⁵ La circulació de contingut íntim pot afectar la trajectòria vital: la possibilitat de ser reconeguda o exposada en nous entorns (laborals, acadèmics o personals) genera por, autocensura i limitació d'oportunitats.
Desenvolupament sexual	Poden aparèixer disfuncions sexuals, en forma d'evitació o aversió al contacte físic; hiperactivitat sexual, com a resposta traumàtica; major risc de mantenir relacions sexuals sense protecció, etc.⁴⁶ Una altra conseqüència preocupant és la reproducció de l'abús, ja sigui com a víctimes recurrents o, en alguns casos, com a agressors, en contextos on no s'ha produït una reparació emocional ni accés a recursos de suport.

43 Medrano, J. L. J., López Rosales, F., & Gámez-Guadix, M. (2018). Assessing the links of sexting, cybervictimization, depression, and suicidal ideation among university students. *Archives of Suicide Research*, 22(1), 153–164.

44 Putnam, F. W. (2003). Ten-year research update review: Child sexual abuse. *Journal of the American Academy of Child & Adolescent Psychiatry*, 42(3), 269–278.

45 Hailes, H. P., Yu, R., Danese, A., & Fazel, S. (2019). Long-term outcomes of childhood sexual abuse: An umbrella review. *The Lancet Psychiatry*, 6(10), 830–839.

46 World Health Organization. (2017). Responding to children and adolescents who have been sexually abused: WHO clinical guidelines.

La difusió digital d'aquest abús i explotació provoquen un impacte específic i agreujat: vulnerabilitat crònica i pèrdua de control sobre la pròpia intimitat que té conseqüències com la por, l'ansietat, la dissociació o fins i tot la negació de la pròpia identitat. A més, elimina la privacitat de la revelació de l'experiència d'abús, en haver estat exposada. La permanència i possible reaparició del material impedeixen el tancament emocional del procés, cosa que implica una revictimització constant.

«Que les seves imatges es difonguin a través d'Internet que provoca, primer, un sentiment de vergonya i, posteriorment, de sentir-se vulnerable de forma constant i permanent (les imatges són el fet palpable dels esdeveniments) que es manté en el temps». —Experta en explotació sexual

«Té una conseqüència major per la continuïtat de la victimització, el material circula i no saps qui hi té accés, per tant, el valor de la incertesa és un element característic. Aquestes víctimes sempre pensen qui estarà mirant el contingut o qui el tindrà».

—Psicòloga forense especialitzada en violència sexual contra la infància

7.1. Factors que influeixen en l'impacte

Aquests impactes poden variar considerablement en funció de diversos factors clau:

- » **L'edat en el moment de la victimització:** influeix decisivament en la comprensió i el processament de la violència. Els infants més petits, encara que puguin no entendre plenament el que ha passat, poden patir impactes profunds en el seu desenvolupament emocional i neurològic. Per la seva banda, els i les adolescents, que travessen una etapa de construcció de la identitat i forta necessitat d'acceptació social, poden experimentar una gran angoixa, culpa i por, especialment davant la possible difusió de contingut íntim.

- » **La durada i gravetat de l'exploació:** especialment quan aquesta és continuada o implica la circulació prolongada de material, intensifiquen el trauma i reforcen en les víctimes la sensació de pèrdua de control.
- » **El gènere:** nenes i nens poden experimentar i expressar el dolor de forma diferent, influïts per estereotips de gènere. L'impacte emocional de l'exploació sexual és major en les noies,⁴⁷ mentre que per la seva banda els nois solen enfrontar majors barreres per verbalitzar la seva victimització, a causa de les normes socials associades a la masculinitat. Aquestes diferències poden atribuir-se a factors socioculturals i als modes en què es socialitza els gèneres respecte a la sexualitat i la privacitat.
- » **Les característiques personals:** la resiliència individual, l'autoestima, les habilitats emocionals prèvies, la capacitat d'afrontament o experiències anteriors.
- » **Factors socials, culturals i institucionals:** la revictimització institucional o la manca de suport adequat per part de la família i dels recursos disponibles pot dificultar seriosament el procés de recuperació. En contrast, quan la família respon amb empatia i suport, validant l'experiència de l'infant i creient en el seu relat, es genera un entorn protector essencial, cosa que actua com un factor clau en la prevenció de trastorns de salut mental a llarg termini, facilitant una recuperació més estable i positiva.⁴⁸ L'accés primerenc i adequat a recursos especialitzats és crucial perquè puguin processar el que ha passat de forma segura i amb acompanyament professional.

«Un entorn comprensiu i sense judicis facilita la seva recuperació mentre que la estigmatització agreuja el dany».

—Psicòloga forense especialitzada en violència sexual contra la infància

A nivell social, però, encara persisteix una tendència a responsabilitzar els qui pateixen aquestes violències, especialment quan han participat activament en l'intercanvi d'imatges, cosa que dificulta el reconeixement d'aquests casos com a agressions sexuals. En aquest sentit, en l'enquesta es va preguntar qui consideraven que era la persona responsable de les situacions en les quals una persona menor d'edat venia contingut íntim o sexual a internet. Encara que la majoria de les respostes situen la responsabilitat en la persona que compra el contingut (65,9%), les figures

47 El informe de Fundación Mutua Madrileña revela que el 54,5 % de las chicas reportaron un impacto grande o muy grande ante el chantaje con la difusión de contenido íntimo, frente al 32,4 % de los chicos.

48 Ullman, S. E. (2003). Social reactions to child sexual abuse disclosures: A critical review. *Journal of Child Sexual Abuse*, 12(1), 89–121.

parentals (62,9 %) o les plataformes digitals (60,1 %), resulta significatiu que gairebé el 60 % de les persones enquestades (59,5 %) atribueixi també la responsabilitat al propi menor d'edat, evidenciant així aquesta tendència.

«Són denúncies molt difícils de prendre per la vergonya i la sensació de consentiment, encara que no sigui vàlid perquè és menor, però els condiciona. Moltes vegades són obligats pels pares i mares, però hi ha manca d'iniciativa de l'infant o adolescent». —Forces i cossos de seguretat

A l'hora de situar la responsabilitat, els nois i noies adolescents diferencien en base al context i la intenció amb la qual s'hagi produït l'enviament d'imatges. Així, quan el contingut es comparteix amb algú de confiança, es responsabilitza en major mesura a qui difon taint aquesta confiança.

«Confies en l'altra persona i si després hi ha baralles o alguna cosa aquesta persona et traeix». —Noi adolescent

També en els supòsits en els quals hi ha manipulació o engany, la responsabilitat principal la situen en l'agressor, encara que també adjudiquen part de la responsabilitat a l'infant per haver assumit el risc i per haver participat en l'enviament. Si hi ha hagut robatori d'imatges, implica la manca de responsabilitat del menor d'edat. En canvi, en els supòsits en els quals consideren que hi ha un benefici, adjudiquen una major responsabilitat a l'infant que ha compartit aquest material.

«Quan és algú de confiança hi ha traïció però si la vens o l'intercanvies per unes sabatilles ets responsable perquè ho fas per interès». —Noia adolescent

D'altra banda, consideren que el nivell de responsabilitat que pot tenir el noi o noia canvia amb l'edat: als 12 anys, la responsabilitat recau en els progenitors; als 16 anys, consideren que ja existeix un grau major de responsabilitat personal.

«Si envies una foto sempre tens responsabilitat per fer-ho, encara que no coneguis tots els riscos en el fons de tu saps que hi ha un risc». —Noia adolescent

Víncle traumàtic

En els contextos d'explotació sexual infantil pot establir-se entre les víctimes i els explotadors una dinàmica de vincle traumàtic o coercitiu,⁴⁹ que consisteix en la formació de llaços emocionals forts i disfuncionals cap a l'agressor, especialment en situacions on existeix una alternança entre l'abús, la manipulació emocional i expressions d'afecte o validació. L'infant víctima pot arribar a desenvolupar sentiments de dependència, lleialtat o justificació cap a l'agressor, cosa que dificulta que pugui reconèixer la naturalesa de l'explotació i identificar-se com a víctima, suposant una barrera per a la denúncia i la cerca d'ajuda.

Aquesta dinàmica de dependència és especialment complexa en els entorns digitals, on s'exerceix un control constant, reforçant el vincle mitjançant tècniques de *grooming*, xantatge emocional i *sextorsió*. A més, la utilització de recompenses emocionals o promeses d'afecte reforça la percepció distorsionada d'una relació «especial», «amorosa» o «afectiva». El vincle traumàtic també pot alimentar sentiments de culpa, vergonya i por en els infants, els qui tendeixen a internalitzar la responsabilitat del que ha passat perquè han participat en aquesta relació, tement ser jutjades o patir represàlies si expliquen o revelen el que ha passat. Tot això dificulta la denúncia de les víctimes i perpetua, silencia i invisibilitza l'explotació digital.

49 Pereda, N., Águila-Otero, A., Codina, M., & Cabrera, M. (2022).

8. Investigació, detecció i abordatge: el doble paper de les tecnologies

La creixent sofisticació tecnològica ha transformat, simultàniament, les dinàmiques de captació i explotació i les capacitats de detecció i investigació de les autoritats. Les tecnologies hi exerceixen un doble paper: mentre faciliten noves oportunitats als explotadors, també obren la porta a eines cada cop més avançades per perseguir aquests delictes. No obstant això, el seu desplegament encara afronta importants reptes tècnics i jurídics, i fins ara s'ha concentrat sobretot en la detecció de CSAM.

«El volum de dades a internet és aclaparador. Encara que el contingut il·legal representa un percentatge molt petit en xifres absolutes, equival a centenars de milers d'arxius diaris, i això dificulta enormement el seu rastreig (...) La col·laboració constant entre institucions, ciutadania i empreses és fonamental per enfrontar el problema».

—Forces i cossos de seguretat

8.1. Les noves tecnologies com a obstacle per a la detecció i investigació

Lluny de ser un fenomen estàtic, l'explotació sexual digital s'adapta als avenços tecnològics mitjançant l'ús de tecnologies que busquen la protecció de la privacitat i dades personals dels usuaris. Aquestes tecnologies tenen aplicacions legítimes en aquest sentit, però els explotadors les han aprofitat per a les seves pròpies finalitats, creant importants i constants desafiaments per als operadors policials i judicials.

- » **Encriptació i xifrat d'extrem a extrem:** aplicacions de missatgeria com WhatsApp, Telegram o Signal, empren aquest tipus de xifrat per protegir la privacitat de les comunicacions. En entorns xifrats resulta pràcticament impossible accedir a la informació si no existeix una denúncia prèvia o una investigació en curs contra usuaris específics. D'aquesta manera, els continguts il·legals ja no circulen per xarxes obertes, on abans podien detectar-se mitjançant metabuscadors especialitzats, sinó que ara s'oculten en espais privats, on només es comparteixen enllaços d'accés, cosa que dificulta enormement la detecció de casos i l'obtenció de proves.

- » **Ús de la *dark web* i de la xarxa TOR:** constitueix una part d'Internet no indexada per motors de cerca tradicionals i d'estructura descentralitzada, dissenyada deliberadament per no ser accessible de manera convencional: requereix l'ús de programari específic com TOR (*The Onion Router*), que oculta la identitat de l'usuari. D'aquesta manera, la *dark web* s'ha consolidat com un dels espais principals per a la producció i distribució de CSAM de forma oculta i anònima, i també on els explotadors i pedòfils es comuniquen, comparteixen mètodes i creen comunitats: a la *dark web* existeixen fòrums, *marketplaces* i canals dedicats a la distribució d'aquest material, enfocats en nínxols especialment alarmants, com l'abús a nadons, infants que no es comuniquen amb llenguatge o contingut d'extrema violència i tortura.⁵⁰ També facilita el contacte anònim amb possibles víctimes per a la seva captació i la coordinació d'actes d'abús en viu, com el *live streaming*.

«A la *dark web* és fàcil entrar, però difícil arribar als fòrums on es comparteix material. És impossible desanonimitzar, quan es fa és perquè els errors són seus».

—Forces i cossos de seguretat

Punts cecs per a la investigació penal

La Fiscalia General de l'Estat⁵¹ adverteix que, a mesura que el xifrat es generalitza en totes les capes de la comunicació digital —aplicacions mòbils, emmagatzematge al núvol i dispositius físics—, es multipliquen els punts cecs per a l'acció penal. Investigacions recents mostren que el xifrat s'usa tant per protegir el contingut de la comunicació, com per ocultar la seva pròpia existència.

50 EUROPOL (2019) Internet Organised Crime Threat Assessment (IOCTA).

51 Fiscalia General del Estado (2024). Memoria de la Fiscalia General del Estado. Año 2023.

Un exemple recent és l'Operació *Chemosh*, coordinada per Europol, on es va descobrir que grups organitzats intercanviaven material d'abús sexual infantil a través de xats encriptats utilitzant *stickers* o emojis aparentment inofensius que ocultaven contingut il·lícit al seu interior. Aquest tipus de pràctiques mostra el creixent grau de sofisticació en l'ús del xifrat per dificultar la detecció i el rastreig.⁵²

Així, la investigació de delictes mitjançant aquestes tecnologies implica tècniques d'anàlisi forense digital altament especialitzades. A nivell nacional, l'ús intensiu de la *dark web* està portant les autoritats a desplegar tècniques d'investigació més invasives, que suposen també un desgast i risc major, com la infiltració d'agents encoberts en fòrums especialitzats per a la recopilació de proves, sempre sota control judicial estricte.

«**Es ciberpatrulla en determinats xats i cercles privats que se sospita que pot haver-hi intercanvi de material per l'experiència ja de molts anys i es va rastrejant per aquí.**

—Forces i cossos de seguretat

- » **Emmagatzematge al núvol i distribució a través d'enllaços:** la «computació al núvol» és un sistema que permet als usuaris emmagatzemar arxius i executar programes en servidors remots sense necessitat d'instal·lar-los en dispositius locals.⁵³ Això ofereix avantatges significatius en termes d'accessibilitat per a diferents serveis, com el correu electrònic o l'emmagatzematge d'imatges. Els explotadors han aprofitat aquestes avantatges per distribuir CSAM de forma segura i anònima, utilitzant «taquilles cibernètiques» protegides per contrasenyes i moltes vegades xifrades, l'accés de les quals només comparteixen mitjançant l'intercanvi de credencials, o a canvi d'altres materials d'abús o diners. L'intercanvi d'enllaços en lloc de compartir directament els arxius evita deixar rastres directes d'aquest material en els seus propis dispositius.

52 Europol (2019). Operation Chemosh: How encrypted chat groups exchanged emoji «stickers» of child sexual abuse. Europol Newsroom.

53 ECPAT International (2020). Summary paper on online child sexual exploitation. ECPAT International.

Les empreses proveïdores de serveis al núvol, per la seva banda, generalment desconeixen el contingut allotjat, excepte que implementin sistemes proactius de detecció. D'altra banda, l'enorme flux d'informació que circula al núvol dificulta encara més la identificació d'arxius il·lícits. A això se suma que els proveïdors de serveis operen en múltiples països, cosa que planteja reptes legals i jurisdiccionals.

«La manca d'harmonització legal internacional complica la persecució del delicte, ja que el que en un país és il·legal, en un altre pot no ser-ho». —Forces i cossos de seguretat

- » **Intel·ligència artificial:** l'expansió de la IA representa un dels reptes emergents més complexos en la detecció i investigació de l'explotació sexual infantil digital, particularment a causa de la facilitat per a la creació de nou CSAM. Tot i que es necessita un volum considerable d'imatges de la víctima captades des de diversos angles, aquestes es poden obtenir fàcilment a les xarxes socials on es publiquen, fet que converteix qualsevol infant en una víctima potencial.⁵⁴

L'absència de protocols efectius per a la detecció i notificació del contingut sexualitzat en algunes plataformes d'IA agreuja aquest problema, mentre que la manca d'uniformitat del marc normatiu a nivell internacional suposa un altre obstacle. A Espanya, la creació i possessió de CSAM digital o sintètic sí que es considera delicte, però molts països encara no han legislat sobre aquest material, cosa que permet que els delinqüents operin des de jurisdiccions 'refugi' més laxes.

L'existència d'aquest material dificulta seriosament la identificació de les víctimes reals, ja que combinen imatges d'abusos reals amb contingut generat digitalment, sovint difícils de distingir. Això pot significar que els investigadors inverteixin temps i recursos a identificar infants que realment no han estat agredits, desviant esforços que afecten el rescat de víctimes reals. El creixement exponencial d'aquest material incrementa aquests desafiaments operatius.

54 NetClean (2018). NetClean Report 2018.

«**Planteja serioses dificultats per distingir entre víctimes reals i contingut generat artificialment, i afecta el procés d'identificació i rescat de les víctimes**».

—Forces i cossos de seguretat

- » **Live streaming:** una de les principals dificultats tècniques és que el delictu no deixa cap rastre digital: el contingut no es grava ni s'emmagatzema, de manera que l'única prova forense disponible són els registres de pagaments o els temps de connexió.⁵⁵ Això fa impossible imputar el delictu de possessió de CSAM, ja que, legalment, no existeix cap fitxer que ho acrediti. A més, les emissions solen realitzar-se mitjançant plataformes protegides per xifrat d'extrem a extrem amb sistemes de pagament anònims basats en criptomonedes o remeses internacionals, cosa que impedeix el patrullatge o la vigilància del contingut en temps real i complica que les autoritats puguin intervenir de forma immediata.⁵⁶

Tractament legal de live streaming

El *live streaming* planteja buits normatius, ja que en molts marcs jurídics nacionals i internacionals no està tipificat com a delictu autònom, i les imputacions penals depenen de l'existència de delictes connexos com la producció de CSAM o la prostitució infantil.⁵⁷ A Espanya tampoc es recull de forma específica en el Codi Penal, però podria castigar-se a l'empara de diferents articles. Per exemple, la visualització de la retransmissió podria donar lloc a un fet tipificable com a prostitució i explotació infantil segons l'article 188.1 o podria ser considerat com a espectacle pornogràfic recollit i castigar-se la conducta en virtut de l'article 189. Si a més es gravés, llavors donaria lloc a un delictu de possessió de CSAM, tipificat en el 189.5, i si qui visualitza a més participa o interactua, per exemple donant ordres o indicacions, se'ls podria imputar l'agressió sexual. D'altra banda, segons l'article 188.1 i el 189.1 es podria perseguir els qui facilitessin aquestes retransmissions.

55 Christensen, L. S., & Woods, J. (2024). «It's Like POOF and It's Gone»: The Live-Streaming of Child Sexual Abuse. *Sexuality & Culture*, 28(1), 1467–1481.

56 Napier, S., Teunissen, C., & Boxall, H. (2021). Live streaming of child sexual abuse: An analysis of offender chat logs. *Trends & Issues in Crime and Criminal Justice*, 639. Australian Institute of Criminology.

57 ECPAT International. (2020). Summary paper on online child sexual exploitation.

- » **Deleters i eliminació ràpida de material:** es refereix a l'eliminació immediata del CSAM després de la seva visualització, sense emmagatzemar-lo en els seus dispositius. En molts casos, aquest comportament està associat a xarxes d'intercanvi entre iguals (P2P o *peer-to-peer*), on els agressors descarreguen, consumeixen i eliminen tant els arxius com les plataformes emprades per a això.

«**Utilitzen aplicacions amb una única visualització, estil Snapchat, i fins i tot a WhatsApp que dificulta la seva detecció.**» —Forces i cossos de seguretat

Això planteja múltiples dificultats tècniques i legals: la detecció i obtenció de proves depèn principalment que els dispositius estiguin encesos i els arxius siguin encara accessibles en memòria volàtil. En cas contrari, l'evidència pot desaparèixer abans que es realitzi qualsevol intervenció policial. Per fer front a aquest fenomen, les estratègies d'investigació han d'incorporar respostes tecnològiques més àgils i mecanismes judicials que permetin intervencions ràpides. La informàtica forense avançada, la detecció proactiva mitjançant ciberpatrullatge i l'ús d'intel·ligència artificial per identificar patrons de descàrrega i eliminació també es perfilen com a eines clau.

- » **Computació descentralitzada:** es tracta d'un tipus de xarxa en la qual no hi ha una autoritat central que ho controli tot, de manera que el processament i la comunicació es reparteixen entre molts ordinadors o dispositius connectats entre si, i que funcionen de forma autònoma, normalment a través de *peer-to-peer*. Són models que s'usen cada vegada més en serveis com xarxes socials, emmagatzematge d'informació, intercanvi de criptomonedes o sistemes d'aprenentatge automàtic, que no depenen d'un únic servidor. Com no hi ha una autoritat central que controli aquestes plataformes, algunes d'elles poden convertir-se en espais on es comparteix contingut il·legal. Encara que en alguns casos existeixen normes internes o moderació comunitària, es tracta de mecanismes molt irregulars i poc sòlids, que recauen generalment en persones voluntàries, que poden veure's exposades a un fort impacte emocional en enfrontar-se a aquest tipus de continguts.⁵⁸ Eliminar completament el contingut il·legal de forma ràpida en aquestes xarxes és gairebé impossible: fins i tot si un grup actua per eliminar-lo, pot seguir disponible en altres espais on no es prenguin mesures, o no es prenguin amb la mateixa rapidesa.

58 Spence, R., et al. (2023). The psychological impacts of content moderation on content moderators: A qualitative study. *Cyberpsychology: Journal of Psychosocial Research on Cyberspace*, 17(4), Article 8.

- » **Recomanadors algorítmics:** les plataformes digitals utilitzen sistemes de recomanació basats en IA per personalitzar el contingut que es mostra a cada usuari, i que poden generar riscos per a infants i adolescents: per exemple, s'ha demostrat que poden augmentar l'exposició a situacions de risc com el *grooming*, continguts sexuals o violents.⁵⁹ Així mateix, diverses investigacions⁶⁰ han alertat sobre com plataformes com Instagram o TikTok poden facilitar el contacte entre pedòfils i possibles víctimes, a través de mecanismes de recomanació de comptes, *hashtags* o contingut atractiu per a potencials agressors. Aquest fenomen es coneix com a *grooming* algorítmic. La manca de transparència sobre el funcionament d'aquests sistemes dificulta la seva auditoria externa i la identificació de biaixos que afavoreixin dinàmiques explotadores.
- » **Realitat estesa:** les tecnologies de realitat estesa (XR), que inclouen la realitat virtual (VR), la realitat augmentada (AR) i la realitat mixta (MR), fusionen el món físic amb el digital, creant entorns molt immersius. A diferència de les plataformes digitals tradicionals (en dues dimensions), on es poden aplicar filtres i sistemes de moderació per a imatges, vídeos o text, els entorns XR permeten interaccions efímeres, com converses de veu o gestos corporals en temps real, que no sempre queden registrades. Aquesta manca de traçabilitat tècnica dificulta l'aplicació de mesures de seguretat i plantegen problemes per a la detecció de possibles abusos.

8.2. Possibilitats tecnològiques per a la detecció i investigació

- » **Detecció de material conegut:** una de les eines tecnològiques més consolidades per a la detecció de CSAM ja conegut (és a dir, material que ja ha estat prèviament detectat i identificat com CSAM) és el sistema de *hashing*. Aquesta tècnica consisteix a convertir imatges o vídeos en una «empremta digital» única (*hash*), que permet comparar-la amb bases de dades de CSAM prèviament identificat, sense necessitat de tornar a visualitzar el contingut il·legal. Malgrat la seva fiabilitat, aquesta tecnologia encara presenta limitacions: canvis mínims en el contingut poden alterar el *hash* i dificultar la seva detecció, i això pot donar lloc tant a falsos negatius (contingut no detectat) com a falsos positius (contingut no il·legal erròniament identificat com a tal).

59 Vegeu: Stray et al. (2024) i Ofcom (2024), a la bibliografia d'aquest estudi.

60 Per exemple, els treballs de Horowitz, J. et al. (7 de juny de 2023) i de Thiel, D. et al. (2023).

- » **Detecció de material no conegut:** la detecció de CSAM no conegut (material nou o inèdit per no haver estat identificat o detectat prèviament) planteja desafiaments molt més grans que la detecció de material prèviament identificat. En aquests casos, no existeix una «empremta digital» amb la qual comparar les imatges, per la qual cosa és necessari recórrer a eines més complexes basades en IA i aprenentatge automàtic (*machine learning*), que poden identificar patrons visuals o textuais relacionats amb l'abús.⁶¹

Així, els **classificadors automàtics** són algoritmes que analitzen imatges i les agrupen segons patrons que han après prèviament. Poden identificar contingut sospitosos fixant-se en elements com la nuesa, el to de pell, les proporcions del cos o la presència d'infants. Algunes d'aquestes eines són molt precises quan identifiquen una imatge com a il·legal (precisió), encara que això no significa que aconseguixin trobar totes les imatges il·legals (cobertura). Quan s'analitzen elevats volums de dades, els desequilibris entre precisió i cobertura plantegen serioses dificultats.⁶²

D'altra banda, els avenços en **IA predictiva** han obert noves possibilitats per a la detecció proactiva de continguts abusius i per a la identificació de víctimes: alguns dels seus usos més útils inclouen revisar automàticament imatges trobades en registres policials, comparar llocs que apareixen en fotos amb bases de dades de casos oberts i trobar connexions sospitoses entre usuaris.

«Les eines d'IA ens ajuden a organitzar material per edat, idioma o regió, facilitant la identificació de víctimes».

—Forces i cossos de seguretat

61 Thorn & WeProtect Global Alliance (2024). *Evolving Technologies*. Horizon Scan. A review of technologies carrying notable risk and opportunity in the fight against technology-facilitated child sexual exploitation.

62 Per exemple, una taxa de falsos positius del 0,1% aplicada a una plataforma amb mil milions de missatges diaris produiria un milió d'alertes errònies al dia, cosa que requeriria centenars de persones per verificar manualment els casos, una càrrega considerada inviable en la pràctica (CRIN, 2022). "Explaining the technology for detecting child sexual abuse online".

Detecció del grooming

El desenvolupament de tecnologies per detectar el *grooming* planteja un repte encara més gran, ja que les conductes associades a aquest fenomen varien notablement segons el context i la cultura, fet que en dificulta la generalització. El llenguatge que fan servir els agressors pot ser ambigu o aparentment inofensiu, la qual cosa incrementa el risc que els sistemes fallin, bé no detectant casos reals, bé etiquetant erròniament interaccions legítimes. Per això, moltes plataformes estan apostant per sistemes híbrids en els quals la IA realitza una primera detecció automàtica i els continguts sospitosos són revisats posteriorment per personal humà especialitzat.

- » **Detecció de patrons de comportament i senyals de risc:** l'aplicació dels classificadors i de la IA predictiva a l'anàlisi de comportament i la identificació de patrons anòmals constitueix una de les àrees més prometedores per anticipar situacions d'explotació sexual *online*. En lloc de buscar contingut explícit, aquest enfocament se centra en com interactuen les persones per detectar senyals que puguin indicar *grooming*, coacció o intents de captació. Alguns exemples de senyals d'alerta inclouen: adults que interactuen molt amb menors d'edat sense tenir un vincle previ; ús primerenc de llenguatge sexual o manipulador; intents de traslladar la conversa a espais més privats o xifrats; o respostes que mostren pressió emocional, aïllament o control. També s'usa per detectar persones reincidents, que intenten tornar a les plataformes amb altres comptes o identitats. Per això, s'utilitzen tecnologies que creen una «empremta digital» de cada usuari i analitzen els seus patrons d'ús per identificar coincidències. Aquests sistemes són capaços d'analitzar tant el text dels missatges com altres dades (temps de resposta, la ubicació o l'historial d'interaccions), cosa que permet generar alertes primerenques que poden ser revisades per moderadors humans.⁶³
- » **Intel·ligència artificial generativa:** permet automatitzar i optimitzar tasques clau com la classificació de material a identificar, reduint l'exposició directa dels analistes a continguts d'abús; la detecció de manipulacions digitals, útil per identificar CSAM sintètic o digital; o l'extracció d'informació contextual, com elements visuals, objectes o escenaris presents en imatges i vídeos, que poden facilitar la identificació i localització de víctimes i agressors.

63 Thorn (2024). Youth perspectives on online safety, 2023.

No obstant això, l'ús d'aquesta tecnologia requereix salvaguardes específiques per evitar altres riscos. Diversos organismes han assenyalat alguns principis essencials, com prohibir l'ús de material de CSAM per entrenar aquests models, fins i tot quan es tracta de material modificat, anonimitzat o generat artificialment; realitzar auditories tècniques i ètiques de forma periòdica; incorporar mecanismes de traçabilitat com marques d'aigua o etiquetes de metadades que ajudin a identificar quan un contingut ha estat generat per IA; i supervisió humana efectiva.

- » **Disseny segur i verificació d'edat:** la implementació de mecanismes eficaços de verificació d'edat i el disseny segur de les plataformes digitals des de la seva concepció (*safety by design*) és fonamental per garantir la navegació segura d'infants. Així, a més d'impedir l'accés a continguts perjudicials, la verificació d'edat pot servir per oferir experiències personalitzades i segures, per exemple, limitant funcionalitats de contacte amb persones desconegudes o establint configuracions de privacitat per defecte segons l'edat de l'usuari.
- » **Moderació de continguts en entorns xifrats i de realitat estesa:** l'expansió de tecnologies digitals ha portat a la proliferació d'entorns cada vegada més complexos per a la moderació de continguts, com les plataformes amb xifrat de cap a cap o els espais immersius basats en realitat virtual i augmentada. Davant d'aquest repte, s'han proposat tecnologies com l'escaneig del costat del client (*client-side scanning*), que analitza els continguts abans del seu xifrat i enviament. No obstant això, aquesta solució ha generat controvèrsia a causa del risc de vulnerar drets fonamentals i obrir la porta a pràctiques de vigilància massiva.

Una altra estratègia emergent és la moderació basada en senyals de comportament (*content-oblivious moderation*), que permet detectar patrons sospitosos, com la freqüència d'enviaments o canvis en els contactes, sense accedir directament al contingut, per la qual cosa resulta especialment útil en sistemes xifrats. Així mateix, s'estan desenvolupant sistemes adaptats als contextos de realitat estesa, que inclouen algorismes per identificar comportaments invasius entre avatars, anàlisis en temps real del llenguatge verbal mitjançant processament de llenguatge natural, o la detecció de gestos o moviments físics relacionats amb l'abús. Algunes plataformes també estan introduint funcions d'enregistrament i anàlisi forense sota alerta, que emmagatzemen informació com a ubicació virtual o durada de la sessió, útils en processos de denúncia i investigació.⁶⁴

64 Para más información sobre los sistemas inmersivos y estas herramientas, véase: NSPCC (2023), Davidson et al. (2024).

Necessitat d'equilibri entre privacitat i protecció

Un dels debats més complexos en l'àmbit jurídic de l'explotació sexual infantil digital és el que enfronta el dret fonamental a la protecció de la infància i l'adolescència amb el dret a la privacitat, particularment pel que fa a l'ús de tecnologies de detecció en entorns xifrats.

El xifrat d'extrem a extrem que utilitzen les plataformes de missatgeria més populars resulta clau per garantir la confidencialitat de les comunicacions, però alhora suposa un obstacle per a la detecció de formes d'explotació. Davant d'aquest problema, algunes de les solucions tècniques proposades per facilitar la detecció de continguts han estat objecte de fortes controvèrsies, en considerar que poden obrir la porta a formes de vigilància massiva, incompatibles amb l'Estat de Dret.

Conscients d'aquest dilema, moltes de les solucions tecnològiques proposades han tractat d'integrar des del seu disseny principis de proporcionalitat, minimització i supervisió humana. Així, lluny d'apostar per una lògica de «seguretat o privacitat», les iniciatives més avançades plantegen models híbrids en els quals es busca l'equilibri entre tots dos drets, reconeixent que tant la protecció de la infància i l'adolescència com la privacitat en l'entorn digital són pilars fonamentals en qualsevol democràcia. Aquest enfocament també està present en les propostes legislatives europees més recents, que estableixen que les tecnologies a utilitzar per a la detecció de CSAM han de ser les menys intrusives possibles, aplicades de forma limitada en el temps i subjectes a control judicial. No obstant això, l'encriptació de comunicacions i les possibilitats de descriptació per detectar CSAM segueixen sent discutits a la Unió Europea. La proposta de la Comissió per a un Reglament sobre la prevenció i la lluita contra l'abús sexual infantil va ser criticada pel Supervisor Europeu de Protecció de Dades i pel Comitè Europeu de Protecció de Dades per considerar que deixava excessivament desprotegint el dret al secret de les comunicacions,⁶⁵ de manera que la proposta segueix debatent-se en el Consell de la Unió Europea.⁶⁶

65 EDPB-EDPS Joint Opinion 4/2022 on the Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council laying down rules to prevent and combat child sexual abuse adopted on 28 July 2022.

66 Veure Annex.

9. Recomanacions

9.1. Enfortiment del coneixement, dades i investigació sobre l'explotació sexual digital de la infància i l'adolescència

L'explotació sexual de la infància i l'adolescència en entorns digitals constitueix un fenomen complex de violència cap a la infància, que agrupa múltiples dinàmiques i formes de violència interrelacionades i no sempre resulta senzill distingir algunes d'aquestes conductes, o fins i tot identificar-les com a formes d'explotació. La manca d'estudis que abastin l'explotació sexual digital de la infància i l'adolescència tenint en compte tot el seu context dificulta l'abordatge efectiu d'aquest fenomen. Per tant, és necessari:

- **Impulsar la producció d'investigacions periòdiques i específiques sobre l'explotació sexual digital de la infància i l'adolescència a Espanya**, amb perspectiva de gènere, que permetin conèixer la seva prevalença, identificar noves tendències i dinàmiques, avaluar l'impacte de les polítiques públiques i ajustar les intervencions preventives, judicials i d'atenció a les víctimes. A aquests efectes es podria utilitzar l'informe d'avaluació anual que ha d'elaborar l'òrgan encarregat d'impulsar l'estratègia per a l'erradicació de la violència sobre la infància i l'adolescència d'acord amb l'article 21.2 LOPIVI.
- **Posar en marxa el Registre Unificat de Violència contra la Infància recollit en la LOPIVI**, que contingui dades desagregades i accessibles sobre violència sexual digital contra la infància i adolescència.
- **Afavorir estudis específics de l'explotació sexual centrats des d'una perspectiva interseccional**, per ajustar les estratègies de prevenció i protecció dels infants més vulnerables davant l'explotació sexual infantil *online*.

«L'avenç en la comprensió de la violència sexual digital és lent, i encara que la conscienciació ha millorat, segueix sent una àrea amb grans buits. En el pla físic s'han aconseguit progressos, però en l'esfera digital alguns conceptes semblen haver retrocedit dècades».

— Jurista especialitzada en violències sexuals digitals

- Fomentar la investigació sobre agressors en entorns digitals, especialment en perfils explotadors, per identificar característiques i factors de risc que ajudin al disseny d'estratègies preventives i mecanismes de detecció.

9.2. Mesures preventives: àmbit educatiu

L'exposició primerenca a tecnologies digitals sense una adequada educació en el seu ús segur i responsable i sense un acompanyament per part de les persones cuidadores incrementa significativament la vulnerabilitat dels infants i adolescents. Malgrat haver nascut en l'era digital, existeix una bretxa entre les habilitats tecnològiques i la comprensió de les seves implicacions, fet que porta a una falsa sensació de control. És necessari reconèixer aquesta manca de preparació entre els denominats nadius digitals i invertir en programes educatius que promoguin un ús digital responsable. Algunes mesures clau són:

- **Incorporar de forma transversal en el currículum educatiu l'educació digital en l'ús segur i responsable de les tecnologies juntament amb l'educació afectiva i sexual integral (reglada, des d'edats primerenques, i adaptada a cada fase educativa),** atenant a les particularitats de la socialització i entorn digital de la infància i adolescència, abordant de manera adaptada a cada etapa aspectes clau com el consentiment, la privacitat, el *sèxting*, l'accés a la pornografia, la gestió de la identitat digital, pressions exercides en aquest àmbit i eines per establir límits saludables en entorns digitals. Així està previst en l'article 7.2 LOGILS i en l'article 45 LOPIVI i en l'Observació General n.º 25 del Comitè dels Drets de l'Infant.⁶⁷ Els propis nois i noies adolescents van demanar en els tallers fomentar el bon ús d'internet i el coneixement dels riscos i conseqüències de determinats comportaments, així com estendre aquesta formació a progenitors i a altres persones del seu entorn, incloent continguts en educació sexual digital.
- **Formar els professionals del sector educatiu és fonamental,** incorporant elements específics relacionats amb les dinàmiques que faciliten l'explotació sexual. Les formacions han d'incloure així mateix el reforç del deure de notificació davant qualsevol sospita d'aquestes formes de violència.
- **Implementar de forma efectiva en tots els centres escolars la figura de la coordinació de benestar,** contemplada en la LOPIVI. La formació d'aquesta figura ha d'incloure necessàriament les violències sexuals en els entorns digitals.

⁶⁷ Comitè dels Drets de l'Infant: Observació General núm. 25 (2021) relativa als drets dels infants en relació amb l'entorn digital, CRC/C/GC/25.

Prevenió des d'una mirada adolescent

Qualsevol actuació amb la infància i l'adolescència, incloent-hi el disseny de continguts educatius, s'ha d'abordar des d'un enfocament de participació infantil, entenent que l'àmbit digital està intrínsecament lligat a la manera com els i les adolescents socialitzen, descobreixen i exploren la seva sexualitat. Així, les estratègies preventives han de prescindir de l'enfocament moralitzador i adultocèntric i centrar-se en educar sobre l'ús responsable, els riscos de l'entorn digital, la protecció de la privacitat i el consentiment informat. La manera com els i les adolescents estableixen relacions i viuen la seva sexualitat s'ha de tenir en compte en l'elaboració de les accions de prevenció, sensibilització i acompanyament.

9.3. Mesures de conscienciació i sensibilització

Malgrat la seva gravetat, el coneixement i la comprensió d'aquest fenomen a nivell social encara és limitat. En general, es tendeix a subestimar les implicacions que poden resultar de la violència digital, i encara existeix una tendència a culpabilitzar els infants víctimes quan es considera que són responsables d'haver-se posat en una situació de risc, o fins i tot perquè es creu que han consentit. Per això, la lluita davant l'explotació sexual infantil i adolescent en entorns digitals ha d'incloure campanyes i accions de sensibilització i conscienciació:

- **Campanyes dirigides a infants i adolescents**, per conscienciar sobre riscos associats a l'explotació en l'entorn digital i actuar davant la normalització de determinades conductes de risc, com el contacte amb persones desconegudes, el *sèxting* o la importància de protegir la privacitat en l'entorn digital, acompanyades de l'elaboració de materials i guies específiques que atorguin eines concretes que els infants i adolescents puguin utilitzar per protegir-se en entorns digitals.
- **Campanyes dirigides a famílies i persones cuidadores** per conscienciar sobre els riscos reals que assumeixen tant els infants com les pròpies famílies en pujar imatges a internet, i com poden ser usades per terceres persones per a fins no desitjats.

- **Campanyes dirigides al conjunt de la societat** per conscienciar i abordar sobre els riscos de la sexualització d'infants i adolescents, i de formes d'exploració sexual digital. De forma general, segueix sent necessari conscienciar sobre l'impacte de les violències en l'entorn digital en infants i adolescents.

9.4. Mesures d'atenció, acompanyament i reparació

Quan la prevenció falla, és necessari assegurar una resposta integral i efectiva centrada en la recuperació dels infants i adolescents víctimes. Per això, cal:

- **Garantir serveis integrals i especialitzats d'atenció a la infància i adolescència víctima**, que incloguin des de canals de denúncia confidencials fins a acompanyament psicològic i jurídic. Aquests recursos han d'estar integrats en els sistemes públics de protecció a la infància i adolescència, ser accessibles territorialment i comptar amb un enfocament de drets d'infància.
- **És imprescindible que aquestes respostes tinguin en compte les particularitats de la violència sexual digital**. Això requereix de la formació específica dels serveis d'atenció psicològics, socials, educatius i sanitaris; protocols d'actuació adaptats per edats i gènere; mesures d'acompanyament a mitjà i llarg termini; i desenvolupament de marcs d'actuació centrats en la víctima, amb projectes pilot, avaluació de l'impacte i revisió contínua de les intervencions.

«Els recursos d'atenció a víctimes de violència sexual infantil tenen una base sòlida en intervenció, però manquen de coneixements sobre el ciberespai i el seu impacte en la salut mental i el desenvolupament neurològic dels nens, nenes i adolescents». —Professional de l'àmbit de la psicologia i la criminologia

Respostes adaptades a la violència digital

Tenint en compte els múltiples factors que influeixen sobre la vulnerabilitat i l'impacte de l'explotació sexual digital, és necessari dissenyar i implementar intervencions específiques que contemplin aquesta violència en aquest context particular. Aquestes intervencions no tenen per què coincidir amb les utilitzades en casos de violència sexual tradicional, ja que, encara que comparteixen moltes necessitats, és indispensable reconèixer els seus elements diferenciadors: permanència del dany, pèrdua de control de la imatge, i el component tecnològic com a mitjà d'agressió.

- **Dissenyar i implementar models d'atenció i acompanyament especialitzats** per a infants i adolescents que duguin a terme conductes relacionades amb l'explotació sexual digital, incloent:
 - » dinàmiques de coacció o manipulació d'altres menors d'edat
 - » la creació de CSAM
 - » enviament d'imatges sense consentiment

Aquestes actuacions han de partir d'un enfocament d'infància i un abordatge educatiu, restauratiu, que abordi la responsabilitat pel dany causat amb processos de reeducació i acompanyament terapèutic. Les evidències de programes existents mostren la necessitat de combinar enfocaments individualitzats amb el treball amb les famílies i l'entorn, a més del treball en grup, adaptant les teràpies a l'edat, al desenvolupament i al tipus de conducta identificada. Entre els elements que han d'abordar-se, es destaca: l'empatia, la comprensió del dany causat, el desenvolupament d'habilitats d'autocontrol i gestió de les emocions, estratègies de comportaments alternatius, i la gestió de riscos en entorns digitals.

- **Dissenyar actuacions específiques que abordin la visualització de CSAM durant l'adolescència**, sense haver participat activament en agressions, basades en l'evidència generada per programes existents i considerar enfocaments innovadors com les teràpies anònimes, gratuïtes i confidencials realitzades de forma telemàtica (xats interactius), que han demostrat ser eficaces en el treball

amb aquests perfils de baix risc. L'abordatge combinat des d'una perspectiva d'infància, salut mental, educació afectiva i sexual treball individualitzat i suport terapèutic també és clau.

A més, **es destaca la necessitat d'actuar de forma preventiva** respecte a aquestes conductes i no únicament de manera reactiva quan ja s'ha detectat la violència o la conducta de risc. Per això, resulta vital **fomentar investigacions centrades en la identificació i comprensió dels factors subjacents a aquestes dinàmiques**, que generin evidències i en particular la seva relació amb el consum impulsiu de pornografia.

Programes d'intervenció per consumidors de CSAM

Existeixen programes pioners d'actuació i atenció directa destinats a consumidors de CSAM que no han comès agressions sexuals, que estan donant resultats positius. Per exemple, el projecte europeu STOP-CSAM,⁶⁸ finançat per la Comissió Europea, ofereix teràpia anònima *online* a consumidors de CSAM, amb l'objectiu de prevenir la violència sexual contra la infància i l'adolescència. Entre 2023 i 2024, més de 2.000 persones van ser avaluades i unes 400 van participar en sessions terapèutiques a través de mitjans digitals. Els resultats són prometedors: el 80% dels participants va reduir el consum o la gravetat del contingut visualitzat, i més del 50% va deixar de consumir-lo per complet. La majoria eren homes joves entre 18 i 30 anys, amb estudis superiors. L'equip implicat en aquest projecte pioner assenyala que l'accés a un recurs d'atenció terapèutica anònima actua com a element motivador per a persones que consumeixen i busquen ajuda sense haver estat detectades.

A nivell estatal, es duu a terme el programa Fuera de la Red,⁶⁹ que consisteix en tractament terapèutic específic, en l'àmbit de les penes i mesures alternatives, per a persones condemnades per delictes de possessió o difusió de CSAM en l'entorn digital, que persegueix disminuir el risc de reincidència.

68 Veure **comunicat**.

69 Fuera de la Red: **Programa de Intervención frente a la delincuencia sexual con menores en la Red**. Ministerio del Interior. Secretaría General Técnica.

Atesa la complexitat d'aquests casos, els experts coincideixen que les intervencions per a infants i adolescents han de diferenciar-se clarament d'aquelles dirigides a adults. Les estratègies de prevenció han de ser específiques per a la infància i estar basades en l'evidència. Reconèixer l'existència de perfils i trajectòries diverses pot ajudar a dissenyar estratègies d'actuació específiques per prevenir majors danys cap a la infància.

9.5. Mesures en l'àmbit judicial

El sistema judicial presenta encara grans reptes en la comprensió i valoració del dany causat per la violència sexual digital, particularment en la infància i l'adolescència. És urgent:

- **Garantir una resposta judicial especialitzada i adaptada a les especificitats de la violència sexual digital contra la infància i l'adolescència**, la creació de les seccions especialitzades en violència contra la infància i l'adolescència (LO 1/2025 de mesures en matèria d'eficiència del Servei Públic de Justícia) en tot el territori. Els casos d'explotació sexual digital que afecten la infància i l'adolescència han de ser coneguts per aquestes seccions, des d'un enfocament d'infància i amb l'interès superior al centre de cada procés.
- Les formacions a jutges i magistrats han d'incloure de forma específica les formes de violència digital que afecten la infància i l'adolescència, així com les seves conseqüències i efectes.
- **Estendre i consolidar el model *Barnahus***, integrat en el model especialitzat de justícia, assegurant que també integri els casos de violència sexual en l'entorn digital, per garantir una actuació coordinada, especialitzada i adaptada a les necessitats de la infància i l'adolescència que ha estat víctima en aquest entorn, reduint la victimització secundària.
- Així mateix, és necessari **l'enfortiment, a través de la dotació de recursos** dels equips d'investigació especialitzats i dels equips de serveis socials comunitaris i especialitzats, per a la millora de la prevenció, el report, la detecció, la investigació i l'actuació.

Seccions de violència contra la infància i l'adolescència

El 3 de juny de 2025, el Consell de Ministres va aprovar el Reial Decret 422/2025, pel qual es creen les seccions de violència contra la infància en els nous tribunals d'instància, que prometia el desenvolupament de la justícia especialitzada conforme al mandat establert en la LOPIVI fa quatre anys, i conforme al que disposa la LO 1/2025, de 2 de gener, de mesures en matèria d'eficiència del Servei Públic de Justícia. No obstant això, el text només preveu la creació de tres seccions especialitzades per a tot l'Estat, a Madrid, Barcelona i Màlaga, cadascuna d'elles amb una única plaça judicial i sense crear fiscalies especialitzades.

Encara que la implantació d'aquestes seccions hagi de ser progressiva, partir de tres places resulta manifestament insuficient: aquesta decisió deixa fora d'una resposta especialitzada la major part de la infància i l'adolescència, que seguirà depenent de seccions d'instrucció, sense enfocament d'infància. És cert que el Reial Decret preveu revisar les càrregues de treball d'aquestes seccions a partir del 31 de desembre de 2026, però això suposa un termini massa llarg. És necessari, per tant, augmentar el nombre de seccions i places judicials des de l'inici, per complir amb els compromisos adquirits sota la LOPIVI, permetent establir les bases d'una justícia veritablement adaptada i accessible per a la infància i l'adolescència.

9.6. Mesures legislatives

Malgrat els avenços legislatius (en l'àmbit europeu, amb el DSA, la proposta del Reglament sobre prevenció i lluita contra l'abús sexual infantil i la reforma de la Directiva d'abús sexual infantil; i en el nacional, mitjançant la LOPIVI i ara la tramitació del PLO per a la protecció de persones menors d'edat en entorns digitals), aquests marcs penals no responen encara abordant l'explotació sexual digital de la infància en el seu conjunt. És necessari per tant el reforç legislatiu. D'altra banda, la implementació efectiva de les disposicions legals i les polítiques públiques és crucial.

D'aquesta manera, recomanem:

Reforçar el marc normatiu i de política pública nacional i europeu, per:

- Garantir que el marc legal en matèria de violència sexual digital contra la infància i adolescència es mantingui permanentment actualitzat i amb la dotació de recursos adequats per a la seva implementació, i amb un enfocament tecnològicament neutre, de manera que permeti: adaptar-se amb agilitat a la ràpida evolució dels entorns digitals, eines tecnològiques i *modus operandi* utilitzats en la comissió d'aquests delictes; evitar buits legals derivats de l'aparició de noves plataformes, formats o pràctiques que, sense una regulació flexible, podrien quedar fora de l'abast de la protecció jurídica; i afavorir un enfocament que prioritzi la prevenció.
- Impulsar la inclusió d'una definició jurídica clara i harmonitzada de l'explotació sexual digital en els instruments normatius europeus vinculants, en particular en el marc de la revisió de la Directiva 2011/93/UE i del nou Reglament sobre prevenció i lluita contra els abusos sexuals a infants i adolescents.
- A nivell estatal, vetllar per una transposició rigorosa i coherent de la futura normativa europea (Directiva i Reglament) a l'ordenament jurídic espanyol, que haurà d'incloure l'actualització del Codi Penal i altres normes rellevants per adaptar el llenguatge legal conforme als estàndards internacionals (per exemple, substituint el terme «pornografia infantil» per «material d'abús sexual infantil»). La transposició ha d'anar acompanyada d'estudis d'impacte normatiu, social i pressupostari, i de mecanismes efectius d'implementació (coordinació institucional, dotació de recursos, formació especialitzada i seguiment independent).

La veu de la infància en el disseny del marc regulatori de l'entorn digital

La participació infantil és un dret reconegut per la Convenció sobre els Drets de l'Infant, que implica que els infants han de tenir l'oportunitat d'expressar les seves opinions sobre assumptes que els afecten i que aquestes opinions han de ser tingudes en compte en la presa de decisions.

Així, només a través de la inclusió de la seva perspectiva en el disseny de marcs reguladors podrà garantir-se un entorn digital veritablement segur, inclusiu, adequat a les seves necessitats i respectuós amb tots els seus drets.

9.7. Desenvolupament tecnològic i responsabilitat de les empreses tecnològiques

En relació amb la **innovació tecnològica**:

- Impulsar una innovació tecnològica que, més enllà de la detecció del CSAM, s'orienti a la prevenció, detecció, obtenció de proves i identificació de víctimes de totes les formes d'explotació sexual.
- Assegurar que l'ús de les tecnologies estigui acompanyat de garanties sòlides: supervisió humana, rendició de comptes i protocols clars entre plataformes, cossos policials i serveis socials. És fonamental garantir el respecte als drets fonamentals en la seva aplicació, prestant especial atenció a l'equilibri entre protecció i privacitat, i promovent un enfocament ètic i basat en evidències.

Les plataformes digitals exerceixen un paper central en l'explotació sexual d'infants i adolescents, tant per ser l'espai on es produeixen bona part dels contactes, manipulacions i difusió de continguts, com per la seva capacitat tècnica i operativa per prevenir, detectar i actuar davant aquest tipus de violència. Per això, les **empreses i plataformes tecnològiques** han d'assumir un compromís ètic ferm i desenvolupar una cultura empresarial centrada en la protecció de la infància i l'adolescència:

- Establir **mecanismes de verificació d'edat efectius** que impedeixin l'accés a pàgines i continguts perjudicials per a la infància i l'adolescència, i que permetin adaptar les funcionalitats i el disseny de les plataformes en funció de l'edat. Aquests mecanismes han de respectar els principis de minimització, proporcionalitat i protecció de dades.

- Implementació de **sistemes de moderació efectius, transparents i audita-bles**, que incloguin la detecció de continguts que sexualitzin la infància o puguin suposar riscos relacionats amb formes d'explotació.
- Assegurar la **transparència d'algoritmes i sistemes de recomanació**, abordant específicament el fenomen del *grooming* algorítmic.
- Aplicar **tecnologies de detecció de material d'abús i explotació sexual en les seves plataformes**, assegurant que siguin ètiques, eficaces, i que permetin l'equilibri entre privacitat i protecció.
- Assegurar **mecanismes efectius i àgils per a la denúncia i la retirada de continguts il·lícits**, i la col·laboració amb les autoritats en les investigacions.
- Les **empreses desenvolupadores d'IA** han d'integrar mesures de prevenció de l'ús indegut de les seves eines.

Per la seva banda, les **administracions públiques** han d'avançar cap a una major regulació de l'entorn digital i la responsabilitat del sector privat davant l'explotació sexual *online*, per:

- Establir **obligacions legals específiques per a plataformes digitals** i proveïdors de serveis en línia, que abastin la detecció i notificació de continguts il·lícits, la verificació efectiva d'edat, la validació d'identitat de les persones que comparteixen o venen continguts (especialment en plataformes d'intercanvi de continguts), la moderació proactiva de continguts i el disseny segur (*safety by design*) d'entorns digitals, especialment aquells dirigits o accessibles a infants i adolescents.
- Promoure **codis de conducta i estàndards tècnics comuns**, adaptats a les capacitats de plataformes de diferent mida, per garantir que totes operin sota criteris mínims de protecció digital de la infància i l'adolescència. Al mateix temps, incentivar, promoure i reconèixer la incorporació d'estàndards màxims, amb enfocament d'infància com a valor afegit per a les tecnologies i plataformes.
- **Fomentar l'auditoria externa i mecanismes de rendició de comptes del sector privat.**

Així, és imprescindible avançar cap a una **legislació de corresponsabilitat amb les plataformes tecnològiques**, garantint mecanismes efectius de supervisió, sanció i rendició de comptes per a les empreses. La tramitació del PLO de protecció de

persones menors d'edat en entorns digitals ofereix una oportunitat per adaptar i enfortir el marc legal estatal amb instruments concrets, assegurant la seva implementació efectiva.

«Les plataformes digitals tenen una responsabilitat total en la prevenció de l'ESIA, ja que haurien de controlar el contingut que circula en els seus espais».

—Professional de l'àmbit acadèmic

Necessitat de col·laboració de les plataformes digitals per a la detecció, investigació i abordatge de l'explotació sexual digital

La lluita contra l'explotació infantil digital no pot ser eficaç si no existeix una col·laboració estructurada entre els Estats i les empreses tecnològiques i si no s'articulen mecanismes compartits per a la detecció i la denúncia transfrontereres de continguts il·límits, com ha indicat el eSafety Commissioner. La col·laboració ha d'incloure l'ús d'eines tecnològiques avançades per detectar contingut delictiu com la denúncia àgil a les autoritats, la retirada de continguts i el suport a investigacions. No obstant això, aquesta cooperació és desigual: algunes grans plataformes han implementat mesures proactives rellevants per a la detecció automatitzada de material conegut, la moderació reforçada de continguts, o la cooperació amb organismes internacionals especialitzats, però moltes plataformes encara s'escuden en principis com la neutralitat tecnològica, la privacitat de les comunicacions o l'absència d'intencionalitat per evitar assumir responsabilitats concretes.

Agents clau també han advertit que les plataformes, en alguns casos, podrien arribar a ser considerades responsables penals si es demostra coneixement i benefici econòmic directe, i reclamen avançar cap a obligacions legals basades en el principi de diligència deguda, i no només en mesures voluntàries o codis de conducta.

El problema no és només tècnic, sinó també estructural i polític. Part de la debilitat del sistema actual resideix en la manca d'una autoritat supervisora amb capacitat d'exigir una rendició de comptes efectiva. Així, l'autoregulació ha demostrat ser insuficient: es necessita un marc jurídic clar, exigent i coherent, que estableixi obligacions vinculants, protocols d'actuació, terminis de resposta, i mecanismes de supervisió i sanció efectius. La corresponsabilitat real exigeix que les plataformes compleixin amb la legalitat vigent, desenvolupant bons mecanismes de *compliance* i canals de denúncia previstos en la legislació (DSA, i Llei 2/2023, reguladora de la protecció de les persones que informin sobre infraccions normatives i de lluita contra la corrupció), desenvolupant una cultura organitzacional centrada en la protecció i la promoció de la infància i l'adolescència. Això requereix inversions concretes en equips especialitzats, col·laboració activa amb les forces de seguretat i el disseny d'espais digitals segurs des del disseny, amb la participació de la infància, les famílies, i els professionals d'atenció a la infància.

«La protecció dels nens, nenes i adolescents no pot dependre exclusivament de la voluntat de les plataformes».

— Jurista especialitzada en violències sexuals digitals

9.8. Enfortiment institucional i la cooperació internacional

Finalment, l'explotació digital va més enllà de les fronteres legals, tecnològiques i administratives dels Estats, cosa que exigeix estructures de cooperació que garanteixin una resposta coordinada i efectiva. En aquest sentit, es fa necessari:

- **Establir un mecanisme nacional de coordinació centralitzada**, inspirat en models com el NCMEC nord-americà o el futur Centre Europeu per a la Prevenció i Lluita contra l'Abús Sexual Infantil, previst pel futur Reglament de la UE. Aquest centre hauria de facilitar la recollida i anàlisi de dades, la coordinació operativa entre institucions, i el disseny de polítiques públiques basades en evidència.

- **Reforçar la cooperació internacional en justícia penal i protecció de la infància i l'adolescència**, mitjançant acords bilaterals i multilaterals que assegurin la traçabilitat dels delictes, l'intercanvi àgil d'informació i l'actuació coordinada en contextos transfronterers, especialment davant la ràpida circulació global de continguts il·lícits. Les obligacions d'assistència mútua i cooperació que conté el Conveni del Consell d'Europa⁷⁰ sobre ciberdelinqüència són clau en aquest sentit.
- **Harmonitzar els protocols de conservació de dades i resposta immediata**, assegurant que els proveïdors de serveis digitals i les autoritats competents comptin amb criteris comuns i terminis efectius d'actuació davant la detecció o denúncia de continguts relacionats amb l'explotació sexual digital.

10. Conclusions

L'explotació sexual digital de la infància i l'adolescència suposa una forma de violència molt complexa, que abasta diferents formes i se solapa o es dona simultàniament amb altres violències. Encara que adopta noves dimensions en l'entorn digital, és una violència que s'alimenta de dinàmiques tradicionals en aquests contextos, com l'abús de poder i l'explotació de vulnerabilitats, i de factors socials com la cosificació i la desigualtat, i que troba en l'àmbit digital un nou espai per créixer, adaptar-se i ocultar-se. Identificar les dinàmiques que la componen no sempre és fàcil, per la qual cosa encara és necessari un esforç conjunt, des de múltiples àmbits, per fer front a aquest greu problema, que encara hem d'aprendre a reconèixer com a societat.

No és senzill. Res en la lluita contra l'explotació sexual de la infància ho és. Ni tan sols admetre que el problema existeix i que afecta molts més infants dels que ens pensem és una tasca fàcil: moltes de les formes de violència que hem abordat en aquest informe poden resultar inimaginables per a moltes persones. Però encara que sigui una realitat difícil d'assumir no es pot mirar cap a un altre costat. És fonamental parlar-ne amb claredat, sense eufemismes, entendre com afecta els infants i adolescents i, sobretot, com i per què poden arribar a succeir aquestes violències, per poder prevenir-les.

⁷⁰ Vegeu els articles 27 al 35 del Conveni del Consell d'Europa sobre ciberdelinqüència, fet a Budapest el 23 de novembre de 2001, sèrie de tractats del Consell d'Europa, núm. 185, BOE núm. 226 de 17 de setembre de 2010.

La informació, per tant, és clau: necessitem, abans de res, saber. Investigar, generar evidències, recopilar dades, formar professionals, conscienciar famílies, educadors, nenes i nens, són accions imprescindibles, proporcionant eines adequades. Però, sobretot, és necessària una voluntat col·lectiva per acabar amb els riscos i violències que es propaguen per Internet, i amb la impunitat que normalment els acompanya.

I és que l'entorn digital no és neutre: és el resultat del que els usuaris hi aportem i, per tant, un reflex de la societat en què vivim. Les violències no succeeixen perquè sí en aquest espai, sinó que, més enllà dels factors purament tècnics, se sostenen per factors i conductes que les faciliten, i que com a societat no podem seguir normalitzant. És hora de reflexionar sobre els nostres comportaments a Internet, particularment en les xarxes i altres espais als quals també té accés la infància i l'adolescència, i també sobre els continguts que visualitzem, les narratives que reproduïm sense qüestionar, les dinàmiques que normalitzem (com la hipersexualització, els estereotips de gènere o la cosificació del cos), i l'exemple que donem a l'hora de compartir informació, interactuar amb altres persones, o compartir imatges que no ens pertanyen. Les conductes a la xarxa, les creences que tenim sobre el que és acceptable o «normal» en l'entorn digital, donen forma al context i els marcs dins dels quals s'arriba a tolerar o invisibilitzar l'explotació sexual digital.

Així mateix, hem de comprendre que l'entorn digital s'ha configurat com una cosa més que una eina en la forma de vida actual, i de forma especial per a la infància i l'adolescència, per als qui suposa un espai més en el qual es desenvolupen, socialitzen, descobreixen i exploren la seva sexualitat i configuren la seva identitat. És necessari deixar de banda els prejudicis i enfocaments culpabilitzadors sobre les interaccions de risc que poden assumir, i en el seu lloc preguntar-se per què les assumeixen i de quina manera es pot minimitzar l'exposició a aquests riscos, sempre des d'un enfocament de drets: els infants i adolescents han de poder exercir tots els seus drets de forma lliure, segura i efectiva en tots els espais en els quals es desenvolupen, inclòs el digital. És el nostre deure conjunt assegurar que així sigui: les famílies, escoles, plataformes digitals i institucions públiques han d'assumir un compromís col·lectiu per construir un ecosistema digital veritablement i efectivament protector amb la infància i l'adolescència, assumint que les conseqüències de tot el que els succeeix en aquest espai, tant les bones com les dolentes, són igual de reals que les que tenen lloc en altres entorns, i afrontant-les amb la gravetat que mereixen.

Annex. Marc legal per a l'abordatge de l'explotació sexual digital

Un dels obstacles en la lluita contra les diferents formes d'explotació sexual de la infància i l'adolescència en entorns digitals és la manca d'un marc jurídic harmonitzat que abasti totes aquestes manifestacions i tingui en compte les noves realitats tecnològiques.

A nivell estatal, el Govern espanyol ha impulsat la tramitació del Projecte de Llei Orgànica per a la protecció de les persones menors d'edat en els entorns digitals que incorpora obligacions concretes per a les plataformes digitals, proveïdors de continguts i fabricants de dispositius connectats. D'una banda, l'obligació d'establir mecanismes eficaços de verificació d'edat adequats al nivell de risc del servei, que han de ser auditable, proporcionals i respectuosos amb els drets fonamentals. Aquesta mesura és clau per prevenir l'accés de menors d'edat a serveis inadequats o entorns on puguin ser objecte d'explotació o captació. A més, el deure de cooperació reforçada amb les autoritats competents, tant en matèria judicial com administrativa, que inclou la preservació i lliurament ràpida d'evidències electròniques quan sigui requerit judicialment, com ja preveu també el paquet e-evidence a nivell europeu.

El text preveu una sèrie de reformes penals orientades a adaptar el marc jurídic als nous delictes tecnològics:

- » Prohibició d'accés a entorns virtuals com a pena principal o accessòria, quan el delictes s'hagi comès en aquests espais.
- » Tipificació específica dels *deepfakes* de contingut sexual (ultrafalsificacions), responnent a l'ús creixent de IA per generar CSAM sintètic.
- » Tipus agreujats vinculats a l'ús d'identitats falses, que afecten delictes com l'abús i l'explotació sexual infantil (articles 181 a 189).

A nivell europeu, el 2022, es va aprovar el Reglament de Serveis Digitals (DSA), una fita normativa que busca garantir un entorn digital més segur, respectuós i transparent. El DSA reconeix la protecció d'infants i adolescents com un objectiu polític prioritari de la UE (considerant 71), que es tradueix en obligacions concretes per a les plataformes digitals, especialment aquelles que són utilitzades per la infància i l'adolescència (considerant 46).

Però sens dubte, l'instrument jurídic europeu més rellevant en relació a la protecció davant l'abús sexual i algunes formes d'explotació és el **Reglament del Parlament Europeu i del Consell pel qual s'estableixen normes per prevenir i combatre l'abús sexual infantil**, la proposta del qual encara està sent debatuda entre els Estats membre. La Comissió Europea va presentar en primer lloc un Reglament provisional (Reglament UE 2021/1232), que estableix una derogació temporal del marc de privadesa contingut en la Directiva 2002/58/CE (Directiva e-Privacy), amb la finalitat de permetre que els proveïdors de serveis de comunicacions interpersonals segueixin detectant, notificant i eliminant voluntàriament material d'abús sexual infantil en línia. El 2022, la Comissió va presentar una proposta de Reglament per consolidar aquestes obligacions a través d'un marc jurídic obligatori i harmonitzat a la UE. El Reglament està dissenyat per abordar tant formes conegudes com emergents d'abús sexual digital, incloent el CSAM i el *grooming*, mitjançant la imposició d'obligacions de detecció, notificació i retirada d'aquests continguts. Aquestes obligacions s'apliquen a tots els proveïdors de serveis d'allotjament i comunicació interpersonal que operin a la UE, independentment del seu lloc d'establiment.

Entre les seves mesures més destacades:

- » La creació del Centre Europeu per a la Prevenció i Lluita contra l'Abús Sexual Infantil (EUCSA),⁷¹ al qual se li assignen funcions clau: el seu paper com a centre de coordinació i coneixement tècnic a nivell europeu, la gestió de bases de dades amb indicadors per a la detecció de CSAM, la verificació del compliment per part dels proveïdors de les seves obligacions de notificació i eliminació de continguts, així com el suport als Estats membres en la protecció i assistència a les víctimes i en la coordinació de les actuacions pertinents.

«Això és una cosa importantíssima, com un NECMEC europeu per prevenir i lluitar contra els abusos sexuals a menors i a més que sigui un facilitador a les empreses».

—Experta en drets digitals de la infància i l'adolescència

- » L'obligació general que els proveïdors avaluin el risc d'ús indegut dels seus serveis per a la difusió de CSAM, que haurà d'anar acompanyada de mesures de mitigació adequades, com l'aplicació de sistemes de verificació d'edat.

⁷¹ La Unió Europea depèn actualment d'entitats estrangeres com el NCMEC per a la majoria dels informes de CSAM generats per les grans plataformes digitals, cosa que planteja importants limitacions operatives, jurídiques i de sobirania.

- » Quan una autoritat nacional detecti, a partir de les avaluacions de risc, una amenaça significativa, podrà sol·licitar administrativament o judicialment una ordre de detecció, que obligarà el proveïdor a implantar tecnologies automatitzades de reconeixement de continguts per identificar CSAM o *grooming*. Els propis proveïdors podran decidir quines tecnologies usar, havent de ser les menys intrusives possibles. Aquestes ordres hauran de respectar el principi de proporcionalitat, i ser limitades temporalment (màxim dos anys per a CSAM i un per a *grooming*) i materialment (part del servei afectat).

Aquesta proposta, no obstant això, està sent objecte d'un intens debat i de controvèrsia entre els diferents Membres. En el focus d'aquest debat, es troben principalment les qüestions relacionades amb la privacitat, a més de la qüestió de la voluntarietat o l'obligatorietat de les empreses i plataformes per dur a terme actuacions de detecció.

La jurisprudència a nivell europeu

La manca de precisió del marc legal que protegeix la infància davant delictes sexuals comesos mitjançant tecnologies planteja problemes per a l'efectiva protecció dels seus drets humans. En la sentència *Söderman c. Suècia*,⁷² relativa al cas d'un home que gravava la seva fillastra al bany sense difondre posteriorment el material, va evidenciar buits legals que poden portar a la desprotecció. Per això, el Tribunal Europeu de Drets Humans (TEDH) va reiterar la necessitat de comptar amb un marc jurídic efectiu i suficientment protector de la infància víctima de violència sexual, exigint l'existència de disposicions penals per als casos més greus.

El TEDH també exigeix en la seva jurisprudència la necessitat de disposar d'instruments legals suficients per dur a terme les investigacions precises per protegir les víctimes, i que aquests han de ser utilitzats d'acord amb les garanties legals precises. Per exemple, en el cas *K.U. c. Finlàndia*,⁷³ un usuari va crear un anunci fals a internet d'un nen de 12 anys buscant relacions íntimes amb homes, utilitzant la imatge i les dades de contacte reals del nen.

72 Sentència del Tribunal Europeu de Drets Humans de 12 de novembre de 2013 en l'assumpte *Söderman* contra Suècia, demanda núm. 5786/08.

73 Sentència del Tribunal Europeu de Drets Humans de 2 de desembre de 2008 en l'assumpte *K.U.* contra Finlàndia, demanda núm. 2872/02.

El tribunal finlandès competent va rebutjar en el seu moment la sol·licitud de la policia per obligar el proveïdor del servei de les telecomunicacions a revelar la identitat de l'infractor, ja que la legislació nacional de l'època no permetia a les autoritats exigir als operadors de telecomunicacions la revelació de la identitat d'un usuari. En aquest cas, el TEDH va declarar la violació de l'article 8 del Conveni Europeu de Drets Humans.

No obstant això, per al TEDH, la protecció de la infància davant l'abús sexual no justifica qualsevol intervenció: en la sentència *Trabajo Rueda c. Espanya*,⁷⁴ va declarar la vulneració del dret a la vida privada d'un home condemnat per tenir i compartir CSAM per internet, ja que la policia havia procedit a inspeccionar els arxius del seu ordinador sense ordre judicial. Malgrat la urgència del cas, el Tribunal va considerar que obtenir aquesta autorització no hauria impedit una investigació eficaç, i no va trobar justificació per no haver-hi procedit.

74 Sentència del Tribunal Europeu de Drets Humans de 30 de maig de 2017 en l'assumpte Trabajo Rueda contra Espanya, demanda núm. 32600/12.

Nota metodològica

La investigació per aquest informe s'ha basat en una metodologia de caràcter qualitatiu i documental. L'anàlisi s'ha basat, d'una banda, en la revisió de marcs normatius internacionals, europeus i nacionals, així com de documents estratègics i propostes legislatives en curs. D'altra banda, s'ha realitzat una anàlisi documental exhaustiva de literatura especialitzada, informes tècnics, estudis acadèmics i investigacions recents sobre el fenomen, en castellà i anglès.

L'informe incorpora també aportacions clau procedents del treball de camp qualitatiu, que va incloure nou entrevistes semiestructurades amb persones expertes de diversos àmbits, i un grup focal addicional amb quatre professionals amb experiència directa en la intervenció en casos de violència sexual digital cap a la infància. Aquests *inputs* han permès recollir percepcions, experiències i valoracions pràctiques que complementen la dimensió normativa i analítica del treball:

- » Professionals de l'àmbit jurídic, incloent advocacia, fiscalia i judicatura, amb especialització en dret penal, drets de la infància i violència sexual.
- » Expertes en drets digitals i protecció de la infància en l'entorn digital.
- » Representants de cossos i forces de seguretat especialitzats en ciberdelinqüència.
- » Personal tècnic d'institucions públiques en matèria de ciberseguretat.
- » Professorat universitari i investigadores amb experiència en criminologia, ciberdelinqüència, psicologia jurídica i dret.
- » Professionals de l'àmbit forense i d'atenció especialitzada en violència sexual contra la infància.
- » Representants d'organitzacions de referència en la lluita contra l'exploració sexual infantil.

A més, es van realitzar dos tallers de discussió no mixtos amb noies i nois d'entre 15 i 18 anys, recollint les seves opinions des d'una perspectiva de gènere per identificar les oportunitats i el risc de les TIC per als i les adolescents i les seves eines d'afrontament, analitzar i conèixer les seves opinions sobre les formes de violència sexual *online*, amb especial atenció al concepte de consentiment i intercanvi, i establir propostes de millora per garantir que internet sigui un espai segur per a la infància i adolescència.

D'altra banda, l'estudi quantitatiu s'ha realitzat mitjançant un disseny transversal basat en auto informe, en el qual s'ha preguntat a una mostra de joves d'entre 18

i 21 anys residents arreu de l'Estat sobre els seus coneixements, creences i experiències en relació amb l'explotació sexual en entorns digitals durant l'adolescència. La recollida de dades es va dur a terme entre el 10 de març i el 26 d'abril de 2025, en format *online*. La mostra final obtinguda consta de 1.008 participants, amb una mitjana de 19,4 anys (DT = 1,03). La majoria eren estudiants (98,4%), encara que un 20,7 % compaginava els estudis amb un treball remunerat. En la Taula 6 es detallen les característiques sociodemogràfiques.

Taula 6. **Característiques sociodemogràfiques.**

		n	%
Gènere	Masculí	234	23,2
	Femení	773	76,7
	Altres	1	0,1
Edat	18	217	21,5
	19	342	33,9
	20	254	25,2
	21	195	19,3
Orientació sexual	Heterosexual	798	79,2
	Homosexual	37	3,7
	Bisexual	168	16,7
	Altres	5	0,5
País d'origen	Espanya	977	96,9
	Altres	31	3,1
Nucli de convivència	Família d'origen	760	75,4
	Amics/es	166	16,5
	Parella	17	1,7
	Sol/a	23	2,3
	En un centre	7	0,7
	Altres	35	3,5
Nivell socioeconòmic	Baix	22	2,2
	Mig-baix	209	20,7
	Mig	546	54,2
	Mig-alt	227	22,5
	Alt	4	0,4
Ocupació	Només estudi	783	77,7
	Només treball	11	1,1
	Estudi i treball	209	20,7
	Ni estudi ni treball	5	0,5

En relació amb la distribució territorial dels i les participants segons la seva comunitat autònoma de residència, la majoria procedia d'Andalusia (26,7 %), Catalunya (18,2 %), Comunitat de Madrid (12 %) i Comunitat Valenciana (9,7 %). Aquesta concentració geogràfica guarda coherència amb la distribució poblacional de joves en aquestes edats a nivell estatal, ja que aquestes comunitats autònomes són, segons les dades més recents de l'Institut Nacional d'Estadística (INE, 2025) 10, les que compten amb el major volum absolut de població jove. Encara que la mostra no és representativa en termes estadístics, la seva validesa es reforça en reflectir tendències demogràfiques reals del país, cosa que permet inferències raonables sobre el col·lectiu estudiat en contextos similars.

Taula 7. **Distribució per comunitats autònomes.**

CC. AA.	%	n
Andalusia	26.7	269
Aragó	2.3	23
Astúries	2.1	21
Balears	1.1	11
Canàries	1.5	15
Cantàbria	2.3	23
Castella la Manxa	4.3	43
Castella i Lleó	5.8	58
Catalunya	18.2	183
Ceuta	0.3	3
Comunitat Valenciana	9.7	98
Extremadura	4.3	43
Galícia	3.3	33
Madrid	12	121
Melilla	0.3	3
Navarra	2.2	22
País Basc	3.9	39

Bibliografía

- » Açar, K. V. (2017). **Webcam child prostitution: An exploration of current and futuristic methods of detection.** International Journal of Cyber Criminology, 11(1), 98–109.
- » Briere JN, Elliott DM. Immediate and long-term impacts of child sexual abuse. Future Child. 1994 Summer-Fall;4(2):54-69. PMID: 7804770.
- » Christensen, L. S., & Woods, J. (2024). «It's Like POOF and It's Gone»: The Live-Streaming of Child Sexual Abuse. Sexuality & Culture, 28(1), 1467–1481.
- » Comisión Europea (2023). **Complementary impact assessment: Proposal for a Regulation laying down the rules to prevent and combat child sexual abuse.** Publications Office of the European Union. Publicado el 27 de abril de 2023. ISBN 978-92-848-0446-7.
- » CRIN (2022). **Explaining the technology for detecting child sexual abuse online.**
- » Davidson, J., Farr, R., Bradbury, P., & Meggyesfalvi, B. (2024). VIRRAC toolkit report: Virtual reality risks against children. Institute for Connected Communities, University of East London.
- » Diaconía (2024). **Guía para profesionales del ámbito educativo. Trata en el mundo digital: protegiendo a los menores.** Madrid: Diaconía.
- » Dushi, D. (2019). Online child sexual exploitation and abuse: Investigating the live streaming of child sexual abuse and the responses of the criminal justice system. European Journal of Crime, Criminal Law and Criminal Justice, 27(3), 189–206.
- » ECPAT International & INTERPOL (2018). **Summary – Towards a global indicator on unidentified victims in child sexual exploitation material.** ECPAT International.
- » ECPAT International (2018). **Trends in Online Child Sexual Abuse Material.** ECPAT International.
- » ECPAT International (2020). **Summary paper on online child sexual exploitation.** ECPAT International.
- » ECPAT International (2025). **Terminology guidelines for the protection of children from sexual exploitation and sexual abuse.**
- » eSafety Commissioner (2023). **Generative AI–Tech trends position statement.**
- » eSafety Commissioner (n.d.). **Safety by design.**

- » Europa Press (20 de marzo de 2025). **Más del 50 % de participantes en el proyecto STOP-CSAM deja de consumir material de abuso sexual infantil.**
- » Europol (2017). **Online sexual coercion and extortion as a form of crime affecting children: Law enforcement perspective.** European Union Agency for Law Enforcement Cooperation.
- » Europol (2019). **Operation Chemosh: How encrypted chat groups exchanged emoji 'stickers' of child sexual abuse.** Europol Newsroom.
- » Europol (2019). **Internet Organised Crime Threat Assessment (IOCTA).** The Hague: Europol.
- » FAPMI-ECPAT España (2021). **La explotación sexual de la infancia y la adolescencia: Monográfico.**
- » Fiscalía General del Estado (2024). **Memoria de la Fiscalía General del Estado. Año 2023.**
- » Fry, D., Krzeczowska, A., Ren, J., Lu, M., Fang, X., Anderson, N., & Steele, B. (2025). **Prevalence estimates and nature of online child sexual exploitation and abuse: a systematic review and meta-analysis.** The Lancet Child & Adolescent Health. DOI: 10.1016/S2352-4642(24)00329-8
- » Gámez Guadix, M., de Santisteban, P., & Resett, S. A. (2017). **Sexting among Spanish adolescents: Prevalence and personality profiles.** Psicothema, 29(1), 29.34.
- » Grant, H. (2025, 5 de abril). **«I didn't start out wanting to see kids»: Are porn algorithms feeding a generation of paedophiles – or creating one?** The Guardian.
- » Greenberg, A. (2022, April 7). **The crypto trap: Inside the Bitcoin bust that took down the web's biggest child abuse site.** Wired.
- » Grupo de trabajo de concienciación, proyecto 4NSEEK (2021). **Abuso sexual de menores en Internet: un análisis de 4NSEEK.** Instituto Nacional de Ciberseguridad (INCIBE), Asociación Portuguesa de Apoyo a las Víctimas (APAV), Guardia Civil (EMUME Central – Unidad Técnica de Policía Judicial), Cuerpo Nacional de Policía, Policía de Malta, EUROPOL – European Cybercrime Centre (EC3), UNICEF España, Federación de Asociaciones para la Prevención del Maltrato Infantil (FAPMI) – ECPAT España y EU Kids Online (Universidad del País Vasco).
- » Grupo de Trabajo Interinstitucional sobre Explotación Sexual de Niñas, Niños y Adolescentes (2016). **Orientaciones terminológicas para la protección de niñas, niños y adolescentes contra la explotación y el abuso sexuales.** ECPAT International.

- » Hailes, H. P., Yu, R., Danese, A., & Fazel, S. (2019). Long-term outcomes of childhood sexual abuse: An umbrella review. *The Lancet Psychiatry*, 6(10), 830-839. DOI: 10.1016/S2215-0366(19)30286-X
- » Horowitz, J., & Blunt, K. (2023, June 7). ***Instagram connects vast pedophile network.*** The Wall Street Journal.
- » Insoll, T., Ovaska, A., & Vaaranen-Valkonen, N. (2021). ReDirection Survey Report: ***CSAM users in the dark web - Protecting children through prevention.*** Suojellaan Lapsiary / Protect Children.
- » Instituto Nacional de Ciberseguridad (INCIBE) (s.f.). ***Sharenting: cuando los padres ponen en riesgo la imagen de sus hijos.*** INCIBE.
- » Internet Watch Foundation (2023). ***How AI is being abused to create child sexual abuse imagery.***
- » Internet Watch Foundation (2022). ***Geographical hosting of URLs. Annual report 2022.***
- » Internet Watch Foundation (2021). ***Annual Report 2020.*** Internet Watch Foundation.
- » INTERPOL (2020). ***Riesgos y tendencias en relación con el abuso y la explotación sexual de menores: repercusiones de la COVID-19.***
- » INTERPOL (s.f.). ***Base de Datos Internacional sobre Explotación Sexual de Niños.***
- » Jonsson, L. S.; Fredlund, C.; Priebe, G.; Wadsby, M. y Svedin, C. G. (2019). ***Online sexual abuse of adolescents by a perpetrator met online: A cross-sectional study.*** *Child and Adolescent Psychiatry and Mental Health*, 13, Artículo 32.
- » Medrano, J. L. J.; López-Rosales, F.; & Gámez-Guadix, M. (2018). ***Assessing the links of sexting, cybervictimization, depression, and suicidal ideation among university students.*** *Archives of Suicide Research*, 22(1), 153-164.
- » Ministerio del Interior (2025). ***Investigaciones policiales por delitos de online child sexual grooming en España.*** NIPO 126-24-101-5.
- » Ministerio del Interior. ***Cibercriminalidad.*** Portal Estadístico de Criminalidad.
- » Montiel, I. (2016). ***Cibercriminalidad social juvenil: la cifra negra.*** IDP. *Revista de Internet, Derecho y Política*, 2016, n.º 22, doi:10.7238/idp.v0i22.2972.
- » Napier, S.; Teunissen, C. ; & Boxall, H. (2021). ***Live streaming of child sexual abuse: An analysis of offender chat logs.*** *Trends & Issues in Crime and Criminal Justice*, 639. Australian Institute of Criminology.

- » National Center for Missing & Exploited Children (NCMEC) (s.f.). [CyberTipline Data.](#)
- » National Institute of Standards and technology (NIST) of US department of Commerce (2024). [Artificial Intelligence Risk Management Framework: Generative Artificial Intelligence Profile.](#)
- » NCMEC (2024). [Generative AI CSAM is CSAM.](#)
- » NetClean (2018). [NetClean Report 2018.](#)
- » NSPCC (2023). [Child safeguarding and immersive technologies.](#)
- » Observatorio Nacional de Tecnología y Sociedad (ONTSI) (2022). [Beneficios y riesgos del uso de Internet y redes sociales.](#) ONTSI.
- » Ofcom (2024). [Protecting children from harms online. Vol. 5: What should services do to mitigate the risks.](#)
- » Padilla López, L. (2025). [El proxenetismo digital y la captación de menores en redes sociales: un análisis sobre la hipersexualización y el empoderamiento en plataformas online.](#) Revista de Victimología, (19), 213–250.
- » Pereda, N., Águila-Otero, A., Codina, M., & Cabrera, M. (2022). [Guía común de actuación para la detección, notificación y derivación de casos de explotación sexual contra la infancia en centros residenciales, con especial atención a niñas y adolescentes.](#) Delegación del Gobierno contra la Violencia de Género.
- » Pfefferkorn, R. (2022). [Content-oblivious trust and safety techniques: Results from a survey of online service providers.](#) Journal of Online Trust and Safety.
- » Putnam, F. W. (2003). Ten-year research update review: Child sexual abuse. Journal of the American Academy of Child & Adolescent Psychiatry, 42(3), 269–278.
- » Reneses, M., Riberas-Gutiérrez, M., y Bueno-Guerra, N. (2024). [«Me halagó». Una mirada integral a los factores de riesgo del acoso online: Uniendo las voces de víctimas, agresores y expertos mediante entrevistas en profundidad.](#) Cyberpsychology: Journal of Psychosocial Research on Cyberspace , 18 (4), Artículo 3.
- » Riberas-Gutiérrez, M., Reneses, M., Gómez-Dorado, A., Serranos-Minguela, L., & Bueno-Guerra, N. (2023). [Online grooming: Factores de riesgo y modus operandi a partir de un análisis de sentencias españolas.](#) Anuario de Psicología Jurídica, Avance online.
- » Sabri, N., Teoh, A., Vaccaro, K., Chen, B., Dow, S., & ElSherief, M. (2023). [Challenges of moderating social virtual reality.](#) Proceedings of the 2023 CHI Conference on Human Factors in Computing Systems, April 23–28, 2023, Hamburg, Germany.

- » Salter, M., Zajdow, R., & Salter, R. (2024). **Understanding the relationship between adult pornography consumption and child sexual abuse material (CSAM) offending: A review of emerging evidence.** Child Abuse & Neglect, 150, 106472.
- » Save the Children (2019). **Violencia Viral: Análisis de la violencia contra la infancia y la adolescencia en el entorno digital.**
- » Save the Children (2020). **(Des)información sexual: pornografía y adolescencia.**
- » Save the Children (2024). **Desinformación y discurso de odio en el entorno digital.**
- » Save the Children International (2005). **Position paper regarding online images of sexual abuse and other Internet-related sexual exploitation of children.**
- » Seto, M. C., Hanson, R. K. y Babchishin, K. M. (2010). **Contact sexual offending by men with online sexual offenses.** Sexual Abuse: A Journal of Research and Treatment, 23(1), 124-145.
- » Spence, R., Bifulco, A., Bradbury, P., Martellozzo, E., & DeMarco, J. (2023). **The psychological impacts of content moderation on content moderators: A qualitative study.** Cyberpsychology: Journal of Psychosocial Research on Cyberspace, 17(4), Article 8.
- » Stray et al. (2024). **Building human values into recommender systems: An interdisciplinary synthesis.**
- » Suler J. The online disinhibition effect. Cyberpsychol Behav. 2004 Jun;7(3):321-6. doi: 10.1089/1094931041291295. PMID: 15257832.
- » Tech coalition (2025). **Annual report 2024.**
- » Technology Coalition (2023). **Online grooming: Considerations for detection, response, and prevention.**
- » Thiel, D., DiResta, R., and Stamos, A. (2023). **Cross-platform dynamics of self-generated CSAM. Stanford Digital Repository.**
- » Thorn & All Tech Is Human - ATIH (2024). **Safety by Design for Generative AI: Preventing Child Sexual Abuse.** Thorn Repository.
- » Thorn & WeProtect Global Alliance (2024). **Evolving Technologies. Horizon Scan. A review of technologies carrying notable risk and opportunity in the fight against technology-facilitated child sexual exploitation.**
- » Thorn (2022). **Self-Generated Child Sexual Abuse Material: Youth Attitudes and Experiences in 2021.**

- » Thorn (2024). **Youth perspectives on online safety**, 2023.
- » Ullman, S. E. (2003). Social reactions to child sexual abuse disclosures: A critical review. *Journal of Child Sexual Abuse*, 12(1), 89–121.
- » UNICEF (2021). **Children and digital marketing: Rights, risks and opportunities**.
- » World Health Organization (2017). **Responding to children and adolescents who have been sexually abused: WHO clinical guidelines**.

Agraïments: A totes les noies i nois que han participat en la recerca per a aquest informe, tant als qui han dedicat el seu temps per a respondre a l'enquesta com als i les adolescents que van formar part dels tallers de discussió, compartint les seves reflexions i preocupacions amb nosaltres. Gràcies per fer possible aquest informe.

A les i els professionals que han compartit el seu saber i coneixement en les entrevistes i grups de discussió, i a través d'aportacions a l'informe: Ana Caballero, Cristina Gutiérrez, Elvira Tejada, Esther Pomares, Irene Montiel, Laura Serra, José García Serrano, Selma Fernández, Tania García Sedano, Raquel Rasposo, Iskander Seguro, Ignacio García Egea, Pilar Aranda i Lara, i Jorge Bardón.

I a totes les companyes de Save the Children que han contribuït per a tirar endavant la millor versió possible d'aquest estudi: Carmela del Moral i Catalina Perazzo, pel seu guia i suport; Miguel Borque, Daniel Tota, Laura Soriano, Isabel Arrebola, Irati Álvarez i Martí Bàlius, per totes les seves aportacions; i a Irene Mejía i Ana Cabanillas, per fer possible la participació de noies i nois.

Save the Children

Edita:

Save the Children Catalunya
Juliol 2025

savethechildren.cat

Col·labora:

Asociación Europea
para la Transición Digital